КПСС XXIII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 236 (3208). | Жума, 3 декабрь 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ШУДГОРЛАШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

КПСС XXIII съезди шарафига бошланган социалистик мусобақани қизғин тус олдириб ишлаётган Ўрта Чирчиқ районининг механизаторлари янгидан-янги ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Улар ишни уюшқоқлик билан ташкил этиб шудгорлашни қисқа муддат ичида тамомлаш юзасидан ўз зиммаларига юксак мажбурият олган эдилар. Механизаторлар ҳалол меҳнат қилиб ваъдаларининг устидан чиқдилар. Шудгорлаш планини ўтган йилга нисбатан икки ой олдин муваффақиятли бажардилар. Пландаги 30946 гектар ер сифатли ҳайдовдан чиқарилди.

Шудгорлашда айниқса «Ленин йўли», Охунбобоев номли, «Полярная звезда», Ленин номли колхозларнинг механизаторлари зўр ғайрат кўрсатиб ишладилар. Улар тракторларнинг иш қувватини ошириб, бир сменада 7—8 гектардан ер ҳайдадилар. Охунбобоев номли, «Полярная звезда» ва бошқа колхозларда пахта майдонлари ўтган йилга нисбатан анча чуқур ва сифатли шудгор қилинди.

Об-ҳавонинг қулай кунларидан моҳирлик билан фойдаланган Калинин районининг механизаторлари ҳам шудгорлаш юзасидан берилган топшириқни муддатидан олдин муваффақиятли бажардилар. 19183 ўрнига 19924 гектар ер шудгор қилиб қўйилди. Механизаторлар ғалла экиладиган ерларни тайёрлаш юзасидан берилган топшириқни ҳам анча ошириб бажаришга муваффақ бўлдилар.

Бугунги Тошкент.

А. Абалян фотоси.

ИЛҒОРЛАРГА КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ва область ижроия комитети экин майдонларини шудгорлаш юзасидан районлар, совхозлар ва колхозлар ўртасида олиб борилаётган социалистик мусобақанинг ноябрь ойи сўнгги беш кунлиги якунларини кўриб чиқиб, **қарор қилдилар:**

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи **Янгийўл районига** (район партия комитетининг секретари **Алимов,** район ижроия комитетининг раиси **Усмонов,** район қишлоқ хўжалиги бошқармасининг бошлиғи **Азимов,** район комсомол комитетининг секретари **Собиров,** «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **Каниболоцкий** ўртоқлар) берилсин. Бу район кейинги беш кунликда шудгорлашда 21 процент ўсишга эришган ва ер ҳайдаш йиллик планини 80,5 процент адо этган. Байроқ Ўрта Чирчиқ районидан олиб берилади.

Шудгорлашда Бўка ва Ўрта Чирчиқ районларидаги колхоз ва совхозларнинг яхши ишлаганликлари қайд қилинсин.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Калинин районидаги **«Бўзсув» совхозига** (директори **Мусокаримов,** партия ташкилотининг секретари **Хожимуродов,** ишчилар комитетининг раиси **Лошкарев,** бош агрономи **Набиев,** бош инженери **Гершевич** ўртоқлар) берилсин. Совхозда беш кун ичида 43,7 процент майдон шудгордан чиқарилган ва бу соҳадаги йиллик план бажарилган. Байроқ Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозидан олиб берилади.

Экин майдонларини шудгорлашда Бўка районидаги 2-«Пискент» совхозининг ва Янгийўл районидаги «Халқобод» комбинатининг яхши ишлаганлиги қайд қилинсин.

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Янгийўл районидаги **Калинин номли колхозга** (раиси **Исроилов,** партия ташкилотининг секретари **Аҳмаджонов,** бош агрономи **Хожимуҳамедов,** механизация бўйича раис ўринбосари **Мамедов** ўртоқлар) берилсин. Бу колхоз кейинги беш кунликда ер ҳайдаш бўйича 33 процент ўсишга эришган ва шудгорлаш планини тўла адо этган. Байроқ Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоздан олиб берилади.

Ер ҳайдашда Янгийўл районидаги Киров номли ва Орджоникидзе районидаги «Маданият» колхозларининг яхши ишлаганлиги қайд қилинсин.

ЯШНА, ТОШКЕНТ

Социализмнинг Шарқдаги машъали, жонажон Тошкент! Ҳур республикамизнинг юраги, кўҳна ва забардаст шаҳар, илм-фан маданият маскани. Сенинг таъриф-тавсифингни айтиб, адо қилиб бўлармиди! Шоир ёзганидек:

Нимаси кўп Тошкентнинг
Суви, сойи, сояси,
Тошкентга ихлосманднинг
Тугамас ҳикояси...

«Аврора» наъраси акс садо берган Тошкент мана қарийб ярим асрки, бутун мамлакат, эл-юрт билан бирга нурафшон йўлдан шаҳдам одимламоқда. У улғайиб, гулгун очилиб, кўксига зийнатлар тақиб, барака ва салобат билан коммунизм даргоҳига кириб бормоқда.

Унинг бугунги жўшқин ҳаёти, битмас-туганмас бойликлари, одамлари, ҳусн-жамолига бир боқинг! Миллион қалбни ўз меҳри билан ардоқлаётган, эл-юртни тўйдираётган, кийинтираётган меҳнаткаш шаҳримизнинг довруғи тилларда достон.

Тошкент — азим шаҳар. Ўзбек элининг пойтахтида ҳозир Америка Қўшма Штатларининг йирик шаҳри Вашингтондагидан, Европанинг Стокгольм, Брюссель, Лиссабон каби пойтахтларидагидан кўп аҳоли яшамоқда. Осиё мамлакатларининг 30 та пойтахти, Америка қитъасининг 65 та мамлакати пойтахти аҳолисидан кўплик қилади ҳамшаҳарларимиз. Тошкентда демократик Берлин, Прага, Гавана, Сингапур сингари катта марказлардагига тенг аҳоли яшайди.

Пойтахтимиз йирик саноат марказидир. Бутун Ўзбекистондаги ишчи-хизматчиларнинг тўртдан бири шу ерга тўпланган. Шаҳримизда 400 дан ортиқ йирик саноат корхонаси ишлаб турибди. Тошкент маркаси билан чиқаётган маҳсулотлар СССРнинг ҳамма чеккаларига, шунингдек жаҳоннинг 65 мамлакатига экспорт қилинмоқда. Тошкентлик ишчи қўли билан бунёдга келаётган ажойиб пахта териш машиналари, экскаваторлар, кабеллар, тўқув дастгоҳлари, ранг-баранг газламаларимиз ҳамма эл-элатларда машҳур ва манзур. Биласизми, Тошкент тўқимачилари бир йил ичида қанчалик кўп мато тўқийдилар? Бу матони ер куррасига бир эмас, олти марта белбоғ қилса бўлади.

Тошкентликнинг ҳиммати шундай катта, меҳнати шундай салмоқли, баракали.

Ҳозирги кунда гўзал шаҳримизни улкан қурилиш майдони дейиш мумкин. Ҳали яқиндагина бўм-бўш ётган массивларда бугун кўкўпар маданий-маиший бинолар, янги стадион, кинотеатрлар, меҳмонхоналарни кўрасиз. Инқилобдан илгари қўқон арава аранг юрадиган кўчалар кўпларнинг эсида. Улардан ҳозир асар ҳам қолмаган. Кенг ва равон кўчалардан машиналар, трамвай ва троллейбуслар истаган манзилингизга элтиб қўяди.

Кейинги тўрт-беш йил ичида пайдо бўлган янги шаҳарчалар — Чилонзор, Оқтепа, Болгар огороди, Ново-Московский, Високовольтний сингари массивларнинг ҳар бири бинойидек шаҳарлар билан беллаша олади.

Келаси авлодларга ажиб ёдгорлик бўлиб қоладиган Санъат саройи, Марказий универмаг, республика Компартияси Марказий Комитети биноси, Савдо маркази, Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси... Эҳе, булар каби янги иншоотларни санаб тугатиб бўлармиди?!

Бурунги вақтларда шаҳарнинг қоқ ўртасини кесиб ўтган Анҳор Тошкентни икки қисмга: эски ва янги шаҳарга ажратиб турарди. Шаҳарнинг обод қисми билан қаровсиз қисмини мана шу чегарадан ажратиб кўрсатишарди. Ҳозир бундай чегараланиш шаҳар тарихи саҳифасидагина қолди. Обод Тошкентнинг у қисми ҳам, бу қисми ҳам бир-бири билан ҳусн талашаолади.

Доҳий Ленин номи билан аталган майдонда ҳозир шаҳарда энг ҳашаматли бинолар тикланмоқда. Туннеллар, осма йўллар қурилмоқда. Келажакда шаҳримизнинг бадиий безаги — архитектураси янада кўркам ва жозибадор бўлиши шубҳасиз.

Бинокорлар тошкентликларни қулай ва шинам турар-жойлар билан таъминламоқдалар. Уй-жой фондларининг мислсиз тез суръатлар билан ўсиб бораётгани ҳам шаҳарларимизга қилинаётган катта ғамхўрлик намунасидир. Фақатгина кейинги ўн йил мобайнида 3 миллион квадрат-метр уй-жой қурилди. Бу деган сўз катта-ю кичик ҳар бир тошкентлик 3 квадрат-метрдан янги уй-жойга эга бўлди, демакдир.

Севимли шаҳаримизга келиб кетаётган чет эллик меҳмонлар ҳам унинг қисқа вақт ичида ҳар жиҳатдан мислсиз юксалганлигини кўриб, пойтахт меҳнаткашларининг ғайрат-шижоатига тан бермоқдалар. Франция миллий кенгашининг депутати С. Граньенинг ушбу сўзлари диққатга сазовор: «Агар мендан республика пойтахти Тошкентдан қандай таассуротларга эга бўлганлигимни сўрасалар, мен Тошкент кўкаламзор шаҳар, гуллар шаҳри, дўстлик ва тинчлик шаҳри деб жавоб берган бўлур эдим».

Дарҳақиқат, кўҳна Тошкент тинчлик шаҳри ҳам бўлиб қолди. Жаҳонни ташвишга солиб қўйган Покистон-Ҳиндистон жанжалини бартараф этиш учун иккала давлат раҳбарлари музокаралар олиб борадиган жой деб Тошкентни танлаётганлиги ҳам бежиз эмас.

Тошкентимизнинг эртасини янада порлоқ, кўркам, шодон кўришни истаган ҳар бир ҳамшаҳримиз унинг янги ютуғи, муваффақиятлари ва довруғи учун ўз ҳиссасини қўшиши керак. Зотан, доно халқимиз айтганидек, жой одамни эмас, одам жойни безайди. Пойтахтимизнинг эртасини янада порлоқ, обод ва гўзал қилиш, санъати, маданияти, экономикасини юксалтириш, шуҳратини ошириш Тошкентнинг мусаффо ҳавосидан, зилол сувидан, гули-гулзорларидан, анвойи ноз-неъматларидан баҳраманд бўлаётган ҳар бир гражданнинг муқаддас бурчидир.

Довруғинг эллар, юртлар узра яна ҳам баланд парвоз этсин, яшна, гулла, жонажон Тошкент!

ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚЛАРИМИЗ ОБОД, КЎРКАМ БЎЛСИН

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

□ □ □

Республика Олий Совети бешинчи сессиясининг «Ўзбекистон ССР шаҳарлари, район марказлари, шаҳар посёлкалари ва аҳоли яшайдиган бошқа пунктларни қуриш ва обод қилишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори қандай бажарилмоқда? Аҳоли яшайдиган пунктларда тозалик ва санитария тартибини ўрнатиш учун қандай ишлар қилинмоқда? Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлисида ана шу масалалар қараб чиқилди. Республика госстройи, «Узглавколхозстрой», Тошкент область ижроия комитети, Янгийўл, Оҳангарон, Чирчиқ, Термиз, Денов ва Наманган шаҳар ижроия комитетларининг докладлари, шунингдек Олий Совет қурилиш доимий комиссияси ўтказган текшириш натижалари тўғрисидаги ахборот.

Олий Совет Президиуми сессия қабул қилган қарорни бажариш соҳасида республикада анча иш қилганлигини таъкидлаб, лойиҳа ва қурилиш ташкилотлари, коммунал хўжалик органлари, шунингдек маҳаллий советлар ижроия комитетлари раҳбарларининг диққат-эътиборини шаҳар қурилишида ҳамда шаҳар ва посёлкаларни обод қилиш соҳасида мавжуд бўлган айрим камчиликлар ва етишмовчиликларни тезроқ бартараф қилиш зарурлигига қаратди. Бунда энг муҳими — аҳоли яшайдиган пунктларни реконструкция қилиш ва қуриш бош планларини тузишни тезроқ тамомлаш, уй-жойларнинг янги типовой лойиҳаларини тузишни жадаллаштириш, қишлоқда қурилишни кескин яхшилаш, қурилаётган биноларнинг сифатига эътиборни кучайтириш, уй-жой ва маданий-маиший қурилиш учун ажратилаётган жуда катта моддий-техника ресурсларидан самаралироқ фойдаланишдир.

Ободончилик ишларида жамоатчиликнинг актив иштирок этиши муҳим эканлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Намангандаги ибратли ишлар ҳамма учун яхши намуна бўлиб хизмат қилиши мумкин. Бу ерда жамоатчилик ва маҳаллий корхоналарнинг кучи билан кўчалар ва майдонларга асфальт ётқизиш, шаҳарни кўкаламзор қилиш, намунали тозалик ўрнатиш юзасидан катта ишлар қилинди. Шаҳар ва қишлоқларни ва уларнинг ташқи кўринишини обод қилиш, санитария ҳолатини яхшилаш тўғрисида доимий ғамхўрлик қилиш — маҳаллий советлар ижроия комитетларининг вазифасидир.

Шу мажлиснинг ўзида халқ судьяларининг сайловчилар олдидаги ҳисоботлари ва уларнинг халқ маслаҳатчилари билан қандай иш олиб бораётганликлари тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий суди, Тошкент ва Бухоро область советлари ижроия комитетларининг ахборотлари эшитилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Андижон областида район (шаҳар) халқ судларига халқ судьяларини сайлашга тайёргарлик қандай бораётганлиги тўғрисидаги масалани ҳам муҳокама қилди. (ЎзТАГ).

3 МИНГ СЎМ ТЕЖАЛДИ

Яқинда Тошкент пассажир станциясида юк поездларини тортаётган тепловозларни сув ва мой билан таъминловчи агрегат ишга туширилди. Шу туфайли сув ва мойни тепловозларга ташиб турадиган тўрт ишчи бошқа вазифаларни бажаришга ўтказилди. Ҳар йили 3 минг сўмликдан ортиқ давлат маблағи тежаб қолинади. Энг асосийси техника хавфсизлиги яхшиланади, меҳнат шароити тубдан ўзгаради.

А. КОМИССАРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ЛАВАДА КОМБАЙН

Лавада комбайн ишламоқда. Бу хушхабар худди яшин тезлигидай шахта бўйлаб қанот қоқди. Шахтёрларнинг қувончи чексиз. Қувонмай бўладими ахир? Комбайннинг ишга тушиши шахтёрларни оғир жисмоний меҳнатдан халос қилади.

...Биринчи смена иш бошлашга тайёр. Комбайн машинисти Ишков, шчит машинисти Кривенченко, кончилар ўз жойларида. Ишни бошлашга сигнал кутиб туришибди, фақат. Сигнал ҳам берилди. Қудратли комбайн бир силкиниб ишга тушди, лава бўйлаб тобора тезроқ ҳаракат қила бошлади, ўзининг ўткир тиғлари билан кўмир қатламларини қўпориб, «қора олтин»ни конвейерга орта бошлади. Орадан ўн минутча вақт ўтар-ўтмас комбайн қазиб чиқарган дастлабки кўмир тонналари бункерга бориб тушди, у ердан эса ер юзасига йўл олди.

— «Тула» механизациялашган тозалаш комплексини комбайн билан бундан икки ярим ой муқаддам олган эдик, — дейди шахта бош инженери Евгений Леонидович Батаев. — Қисқа вақт ичида уни махсус ажратилган лавага тушириб ўрнатдик. Шуни айтиш кифояки, ҳаммаси бўлиб 400 тоннага яқин металл конструкциялари бир-бирига монтаж қилинди. Ҳар сменада агрегат 270—280 тонна кўмир қазийди.

Бу жуда яхши. Шахтёрларнинг ҳозирги вақтдаги иш натижасига қараганда анча баракали. Масалан, 16-18 кишидан иборат наваллоотбойчилар бригдаси сменада кўпи билан 160—170 тонна кўмир қазиб чиқаради. Бу комбайн иш унумига қараганда бир ярим баравар кам. Агрегатни бор-йўғи 8 киши бошқаради.

Меҳнат унумдорлиги икки ярим бараварга ортади. Қазиб олинаётган кўмир таннархи эса икки баравар арзонлашади. Энг муҳими оғир қўл меҳнатига ҳожат қолмайди.

Е. ГОДОВИКОВ,
Оҳангарондаги 9-шахта.

Қитъаларда

Музокаралар давом эттирилмоқда

СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Буюк Британия ташқи ишлар министри Майкл Стюарт ўртасидаги музокаралар ташқи ишлар министрлигида 1 декабрда давом эттирилди. Музокараларда ҳар икки томонни қизиқтирувчи баъзи бир халқаро проблемалар юзасидан, шунингдек, Совет Иттифоқи билан Буюк Британия ўртасидаги муносабатларга доир масалалар юзасидан фикрлашиш яна давом эттирилди. (ТАСС).

Осиё ва Африка мамлакатларида

ХАНОЙ. Вьетнам Демократик Республикаси миллат мажлисининг доимий комитети 1964 йилги бюджет ижросини тасдиқлади ва 1966 йилги бюджет лойиҳасини маъқуллади.

Доимий комитетнинг ахборотида айтиладики, душман авиацияси ҳужумлари вужудга келтираётган қийинчиликларга қарамай, Вьетнам халқи саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришни давом эттирмоқда ва шу асосда давлат бюджети даромадларини оширишга эришди.

* * *

БРАЗЗАВИЛЬ. Конгодаги (Леопольдвиль) тўнтариш раҳбари генерал Мобуту мамлакатда «самарали жамоат тартибини таъминлаш» мақсадида миллий хавфсизлик хизматини бевосита ўз контроли остига олди. Леопольдвиль радиоси шу ҳақда хабар қилди. Шундай қилиб, Мобуту ҳозирдаёқ президент ҳокимиятини ва мудофаа министрлигига раҳбарликни, энди эса хавфсизлик хизматини ҳам ўз қўлига бирлаштирди.

* * *

ҚУВАЙТ. Қувайт радиоси шайх Жабер Алаҳмад Ассабоҳга Қувайт давлатининг янги ҳукуматини тузиш вазифаси топширилди, деб хабар берди.

Қувайт ҳукмрони Амир Абдулла Ассалом Ассабоҳ вафотидан кейин унинг валиаҳд шаҳзода ва бош министр бўлган укаси Шайх Ассабоҳ Ассалим Ассабоҳ мамлакат ҳукмрони бўлди.

ДАГОМЕЯДА ЯНГИ ҲУКУМАТ ТУЗИЛДИ

КОТОНУ, 1 декабрь. (ТАСС). Бу ерда Дагомеядаги турли сиёсий гуруҳлар вакилларининг иштироки билан мажлис бўлиб ўтди. Дагомея республикаси президентининг вазифасини ўз зиммасига олган республика миллат мажлисининг раиси Тайру Конгаку тўрт кишидан иборат ҳукумат тузди. Ҳукумат аъзоларининг ҳаммаси техника мутахассисларидир. Уларнинг номлари ҳозирча маълум эмас.

ЯПОНИЯНИНГ АҲОЛИСИ

ТОКИО, 1 декабрь. (ТАСС). Ҳозирги вақтда Япония аҳолиси 98.281.955 кишидан иборат. Шу йил 1 октябрда ўтказилган аҳоли рўйхатининг дастлабки якунлари бугун эълон қилинди. Ана шу маълумотларга кўра, сўнгги беш йил ичида Япония аҳолисининг сони 5,2 процент кўпайган.

Америка авиациясининг янги ҳужуми

ХАНОЙ, 1 декабрь. (ТАСС). 7-флот авианосецларида, шунингдек Жанубий Вьетнам ва Таиландда жойлашган Америка самолётлари 30 ноябрда Вьетнам Демократик Республикасининг Лаокай, Иенбай, Намха, Тханьхоа, Нгеан ва Хатинь вилоятларидаги аҳоли яшайдиган пунктларни ва саноат объектларини бомбардимон қилдилар ҳамда ўққа тутдилар. Алоқа миссиясининг бугун Вьетнамдаги кузатувчи ва контрол қилувчи халқаро комиссияга юборилган мактубида шу тўғрида хабар қилинади.

СОВЕТ ФУТБОЛЧИЛАРИ ЧЕТ ЭЛЛАРДА

КОТОНУ, 1 декабрь. (ТАСС). Ленинград «Зенит» командасининг футболчилари Лагосда Нигерия терма командасидан мағлубиятга учраганидан кейин (1:3) бу ерда Дагомея республикаси армия командасини 3:0 ҳисоби билан ютдилар.

УРИБ ТУШИРИЛГАН САМОЛЁТЛАР СОНИ ОРТМОҚДА

ХАНОЙ, 1 ДЕКАБРЬ. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беради: бугун Америка авиацияси Хайзионг ва Лангшон вилоятларининг аҳоли яшайдиган пунктларига ҳужум қилган пайтда яна 2 самолёт уриб туширилди. Шундай қилиб, 1964 йилнинг 5 августидан буён Вьетнам Демократик Республикаси территорияси устида Американинг 808 самолёти уриб туширилди.

Мамлакатимиз экранларида «Фашизмнинг асл башараси» номли ҳужжатли фильм намойиш қилинабошланди. Фильм сценарийсини М. Туровская, Ю. Ханютина ва М. Ромм ўртоқлар ёзишган. Фильмга М. Ромм режиссёрлик қилган, оператори эса Г. Лавров. «Мосфильм» киностудияси яратган бу фильм минг метрлик кинохроника (асосан фашистлар кинохроникаси) ва юзлаб фотосуратлардан иборат бўлиб, у фашизмнинг ваҳшийликлари ва гитлерчилар ўз жиноятларини қандай амалга оширганликлари тўғрисида ҳикоя қилади. Суратда: фильмдан кадр.

ТАСС фотохроникаси.

АҚШ пойтахтида Оқ уй олдида Вашингтон юриши қатнашчиларининг кўпминг кишилик намойиши бўлди. Тинчлик тарафдорлари Вьетнамдаги урушга чек қўйишни талаб қилдилар. Бу АҚШ пойтахтида ташкил этилган урушга қарши энг катта намойишдир. Унда 50 мингга яқин киши иштирок этди. Суратда: намойишчилардан бир группаси. Улар қўлидаги плакатларга «Бомбардимон қилиш тўхтатилсин!», «Уруш очарчилик келтиради» каби сўзлар ёзилган.

ЮПИ-ТАСС телефотоси.

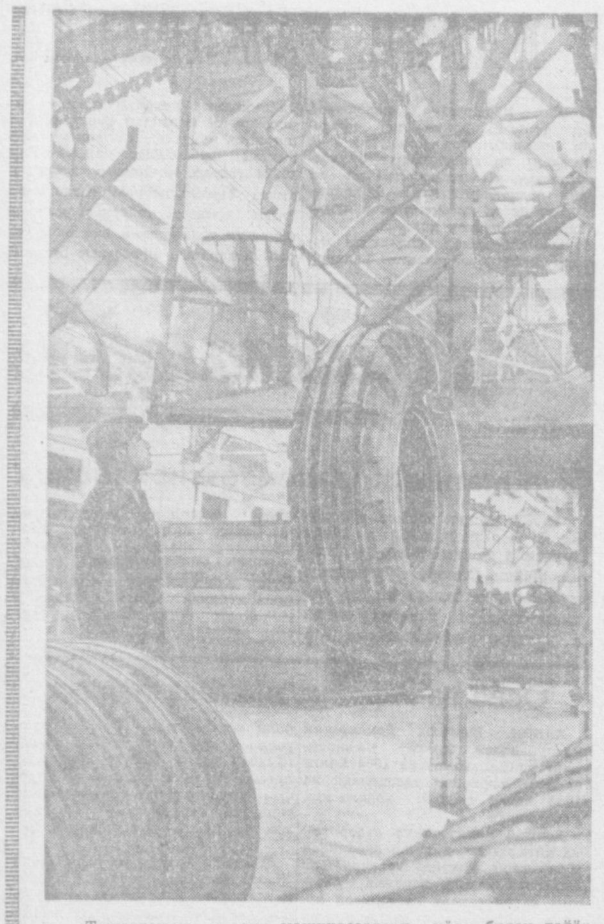

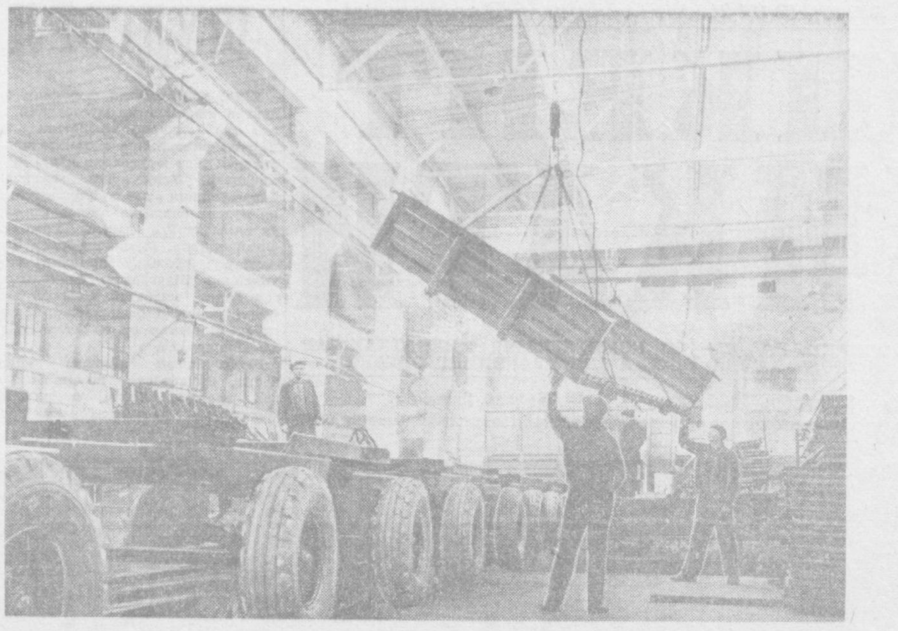

«Ташавтомаш» заводи машинасозлари қўли билан тайёрланган прицеплар ҳар йилгидек бу йил ҳам пахтакорлар юкини енгил қилди. Минглаб тонна «оқ олтин» мана шу прицепларда пахта пунктларига ташиб келтирилди. Коллектив йил сайин кўплаб прицеплар ишлаб чиқариб пахтакорлар талабини қондириб келмоқда. Янги техника воситаси билан ҳар ойда завод конвейеридан 2,5 мингта прицеп тушмоқда. Етти йиллик бошидан бери пландан ташқари ишлаб чиқарилган прицеплар сони 30 мингдан ошиб кетган.

Завод машинасозлари шу кунларда КПСС XXIII съезди шарафига вахтада туриб меҳнатда улкан ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Прицеплар сифати яхшиланмоқда. Суратларда: (чапда) ғилдиракларни йиғув участкасига етказиб берувчи конвейер. Ўнгда эса прицеплар йиғилмоқда.

В. Кожевников фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

БАЙРОҚДОР КОРХОНА

Яқинда «Узбексельмаш» заводи партия активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Бунда ўтган давр мобайнида эришилган муваффақиятларга якун ясалди, янги марралар белгиланди.

Корхона коллективи Киров районн завод ва фабрикалари коллективлари ўртасида бошланган социалистик мусобақада ғолиб чиқди. Республика корхоналари бўйича учинчи квартал мусобақаларида ҳам биринчи ўринни эгаллади. Тўққиз ойлик план 105,7 процент адо этилди. Пландан ташқари 11 минг сўмлик запас қисмлари ишлаб чиқарилиб, колхоз ва совхозларга жўнатилди. Тайёрланган товар маҳсулотининг таннархи 94 минг сўмга арзонлашди. Бунинг эвазига корхона пландан ташқари 24 минг сўмлик иқтисодий фойда кўрди.

Коллектив ўн ойлик топшириқни ҳам муддатидан барвақт адо этиб қўйди. Энди навбат йиллик планни муваффақиятли бажаришга! Машинасозлар шу кунларда етти йиллик сўнгги йили планини 27 декабрдаёқ адо этиб, планга қўшимча 520 та чигит экиш сеялкаси, 35 та кўрак чувиш машинаси ва кўплаб запас қисмлар ишлаб чиқариш учун курашмоқдалар. Йил охиригача меҳнат унумдорлиги 3 процентга ошади.

Эришган муваффақиятлари учун Киров район партия комитети ва район ижроия комитетининг заводлараро кўчма Қизил байроғини қўлга киритган «Узбексельмаш» заводи коллективи шу кунларда КПСС XXIII съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ажойиб муваффақиятларга эришмоқда. Ички резервлар қидириб топилмоқда ва ишлаб чиқаришга жорий этилмоқда. Барча машинасозлар партиямиз съездини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун курашаяпти.

Ж. ПИРМУҲАМЕДОВ,
инженер.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ БИЛАН БЎЛИБ...

Коммунистлар йиғилиб бўлди. Мажлис бошланди. Бу гал ҳам кун тартибидаги биринчи масала колхозда йиғим-теримнинг бориши юзасидан партия комитетининг секретари Шерқул Алиқулов ахборот берди. У, бу йил неча гектар ерда ғўза ўстирилганлиги, теримнинг қандай бораётганлиги ва илғор бригадаларни бирма-бир санаб ўтди. Орқада қолаётганларни танқид қилди. Сўнгра навбатдаги вазифаларга тўхталиб ўтди.

—Ҳосилнинг сўнгги граммларигача йиғиб-териб олайлик, унда коммунистлар авангардлик ролини ўйнасинлар, — деди у сўзининг охирида.

Шундан кейин, колхоз раиси Ҳасанбой Эргашев ва яна бир икки-киши сўзга чиқди...

— Ким гапиради, — деди залда ўтирганларга мурожаат қилиб мажлис раиси Шерқул Алиқулов.

Жимжитлик.

— Музокарага чиқувчилар борми? — такрор сўради партком секретари.

Бу гал ҳам ҳеч кимдан садо чиқмади.

— Музокаралар тўхтатилсин деган таклиф бор — деди мажлис қатнашчиларидан кимдир.

Ҳамма бир овоздан бу таклифни маъқуллади.

...Шундай қилиб очиқ партия йиғилиши ёпиқ деб эълон қилинди. Коммунистлар бирин-кетин тарқала бошладилар. Мажлиснинг зерикарли ўтганлигини мажлис қатнашчилари авзойидан билиб олиш қийин эмасди.

Нега бундай бўлди? Нега партия мажлиси зерикарли ўтди? Ёки колхоз партия ташкилотининг ҳамма соҳадаги ишлари силлиқмиди? Гапирса гапирадиган камчиликлар йўқми?

Тўғри, колхоз мана уч йилдирки, пахта планини бажариб келаяпти. Бу йилги натижа ҳам чакки бўлмади. Бунда партия ташкилоти ва коммунистларнинг, роли катта, албатта. Лекин масалага ҳозирги кун нуқтаи назаридан ёндошадиган бўлсак, колхоз партия ташкилоти фаолиятида жиддий камчиликлар бор.

Юқоридаги аҳвол шу нарсани кўрсатиб туриптики. Оққўрғон районидаги Ҳамид Олимжон номли колхоз партия ташкилоти хўжалик ишлари билан ўралашиб қолиб, колхозчилар, айниқса ёшлар ўртасида ғоявий-сиёсий ва тарбиявий ишларга, уларнинг турмуш маданиятини ошириш билан боғлиқ бўлган ғоят муҳим вазифаларга жиддий эътибор бермаётир. Колхоз комсомол ташкилотининг бу соҳада фаолиятсизлик кўрсатаётгани партия ташкилотини ташвишлантирмаётир.

Айниқса, ёшлар билан ишлаш, уларнинг ғоявий сиёсий тарбияси тўғрисида, комсомолга раҳбарлик соҳасида партия ташкилоти амалга ошираётган тадбирлар кўпчиликни қониқтирмайди. Ахир колхозда меҳнат қилаётан ёшлар озмунча эмас. Улар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш, марксизм-ленинизм назариясини ўрганишни ташкил этиш, янгича совет анъаналарини жорий қилишга эътиборни кучайтириш керак.

Куни билан фидокорона меҳнат қилган ёшлар кечқурунлари мириқиб дам олишни, клубда кўнгилдагидек ҳордиқ чиқаришни, ҳаваскорлар тўгараги ижросида концертлар кўришни истайдилар.

Лекин ҳозирча бу масала муаммо бўлиб келмоқда. Клуб номига бор-у, у ерда ҳақиқий ташкилий, тарбиявий ишлар олиб борилмайди. Аҳён-аҳёнда кино қўйиб берилади, холос.

Колхоз кутубхонасининг ишида ҳам тартиб йўқ. Кутубхона мудири Турдихол Пўлатова болалар боғчасига ҳам мудирлик қилади. У ердан бўшаганидан сўнггина кутубхонага келиб ишлайди. Кўпинча уни кутубхонадан топиб бўлмайди.

Биз Турдихол Пўлатова билан учрашиб, ёшлар қандай китобларни кўпроқ қизиқиб ўқиётганлигини билмоқчи бўлдик. Лекин афсуски, бу ерда картотека йўқ экан. Кимнинг қандай китоб ўқишини билиб бўлмайди. Газета ва журналлар сочилиб ётибди.

Ёшларни меҳнатга муҳаббат, ватанпарварлик, эл ишига садоқат руҳида тарбиялашда лекция пропагандасининг роли катта. Колхоз партия ташкилоти бунга етарли аҳамият бермаяпти. Биз йил давомида ўқилган лекцияларнинг темалари билан танишдик. Лекциялар байрамларда, айрим маросимларга бағишланиб ўқилади. Колхоз партия ташкилоти ёшлар тарбияси, ахлоқ, одоб темаларида лекция ўқилиши тўғрисида ғамхўрлик қилмайди.

Турсунойчи механизаторларнинг сафи йилдан-йилга кенгайиб бораяпти. Лекин бу колхозда турсунойчиларни учратаолмадик. Тўғри, Турсуной Қуролова, Зуҳра Ўринбоева сингари турсунойчилар бир вақтлари донг таратишган эди. Лекин яхши шароит бўлмаганлиги туфайли кейинги йилларда улар меҳнат қилишмай қўйишди. Зуҳра Ўринбоева бу йил машинада атиги 17 тонна пахта терипти. Ҳар йили колхоз қишлоғидаги мактабни 25—30 га яқин қиз битириб чиқади. Лекин уларнинг келажаги тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилинмайди.

Колхозда физкультура ва спортни ривожлантиришга мутлақо эътибор берилмасдан келмоқда. Ваҳоланки, спортга қизиқадиган футбол, волейбол ўйнашни ҳавас қиладиган ёшлар озмунча эмас.

Шундай экан коммунистлар нега ўз йиғилишларида бундай камчиликларни очиб ташлашга журъат қилмаётирлар. Нега бу сингари камчиликларни тугатиш учун чора ва тадбирлар кўрилмаяпти?

Гап шундаки, партия ташкилоти мажлисларни ўтказишга олдиндан тайёргарлик кўрмайди. Бирор мажлисни ўтказиш, унинг кун тартибини белгилашдан олдин бюро аъзолари йиғилишиб обдон муҳокама қилмайдилар. Бир йилда 17 та партия мажлиси ўтказилибди. Ана шу мажлисларнинг қарорлари, кун тартиби билан танишдик: «Пахтадан юқори ҳосил олиш учун кураш», «Чорва маҳсулдорлигини оширишнинг чоралари», «Кўклам экиш кампаниясига тайёргарликнинг бориши», «Мусобақадошлар маслаҳати асосида ғўза парваришини кучайтириш тадбирлари», «Пахта тайёрлашнинг бориши ҳақида» ва бошқалар.

Кўриниб турибдики, партия мажлисларида нуқул хўжаликка оид масалалар кўрилган. Комсомол турмуши, оммавий-сиёсий, тарбиявий ишларнинг йўлга қўйилиши партия мажлисларида бирон марта ҳам муҳокама қилинмаган.

Шуниси таажжублики, ана шу мажлисларнинг деярли ҳаммасида фақат партия ташкилотининг секретари Шерқул Алиқуловнинг ўзи раислик қилган. Деярли ҳар бир мажлисда унинг ўзи доклад қилади, сўнгра раис сўз олади ва штатдаги бир-икки нотиқ сўзга чиқади. Шу билан мажлис тугалланади. Партия мажлисини бундай ўтказиш, биринчидан уставга хилоф бўлса, иккинчидан, коммунистларнинг эркин фикр олиши, камчиликларнинг дадиллик билан очиб ташланишига ҳалақит беради.

Партия ташкилоти томонидан коммунистларга бериладиган топшириқлар ҳам асосан хўжаликка оид бўлиб қолмоқда. Жумладан бир кишига экишнинг сифатини текшириш топширилса, иккинчи бир кишига суғоришнинг бориши, ёки бўлмаса пахта тайёрлашнинг йўлга қўйилишини кузатиш, шудгорлаш, чорвачиликнинг аҳволини текшириш топширилади.

Бу нотўғридир. Тўғри, партия ташкилотининг фаолияти хўжалик фаолияти билан чамбарчас боғланган бўлиши керак. Лекин бу — соф хўжалик ишлари билан ўралашиб қолиш керак, деган сўз эмас-ку. Партия комитети диққат эътиборни асосан тарбиявий-сиёсий, оммавий ишларга қаратмоғи лозим. Ана шундагина хўжаликнинг комплекс ривожланишига фақат пахтачиликдагина эмас, бошқа соҳаларда ҳам машъал бўлишга, одамларнинг янгичасига яшаб, янгичасига маданий-маиший турмуш кечиришларига эришиш мумкин.

Партия мажлиси шунчаки, хўжакўрсин учун ўтказиладиган йиғилиш эмас-ку! Ҳар бир мажлисда муайян бир мақсад кўзда тутилиши, унда муҳим ҳаётий масалалар муҳокама қилиниши, коммунистларнинг эркин фикр юритиши, ўз-ўзини танқидга кенг йўл очиб берилиши керак. Партия мажлисларида нега ота-оналарнинг болалар тарбияси ҳақида ғамхўрлиги, ёки механизаторлар билан ишлаш, айрим коммунистларнинг ҳисоботи, ахлоқ темасига доир масалалар муҳокама қилинмайди. Агар кун тартибида ана шундай масалалар муҳокама қилинса, мажлис қизиқарли ўтиши, катта фойда келтириши турган гап. Лекин колхоз партия ташкилоти бунга эътибор бермаётир.

Партком секретари билан ана шу ҳақда гаплашган эдик, у ўйланиб қолди.

— Тўғри, ҳаммаси тўғри, — деди у ниҳоят, — нима қилайлик, ўзимиз ҳам шунга ўрганиб қолибмиз-да. Нега деганда биздан фақат пахтани сўрашади-да.

Бу гапда жон бор. Колхоз ва совхоз партия ташкилотларининг фақат хўжалик иши билан шуғулланмай чинакам ташкилотчилик, тарбиявий, оммавий-сиёсий ишларни олиб боришлари учун ёрдам бериш керак. Партия ташкилотларининг ишига фақат хўжалик соҳасидаги эришилаётган ютуқларгагина қараб баҳо бериш нотўғри.

Область партия комитети Ўзбекистон партия ташкилоти актив йиғилишининг ёшларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашни кучайтириш юзасидан белгилаган тадбирларининг Оққўрғон районида қандай бажарилаётганлигини кўриб чиқди ва район колхоз ва совхозларида бу соҳада жиддий камчиликлар мавжудлиги, партия ташкилотлари кўпинча хўжалик вазифаларига берилиб, тарбиявий, оммавий-сиёсий ишларни унутиб қўяётганликлари қайд қилинди. Бу район партия комитетига ҳам, Ҳамид Олимжон номли колхоз партия ташкилотига ҳам катта сабоқ бўлиши зарур.

Н. РИХСИЕВ.

РЕСПУБЛИКА ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИНИНГ ЁШЛАРГА ҒОЯВИЙ-СИЁСИЙ ТАРБИЯ БЕРИШНИ КУЧАЙТИРИШ ЧОРАЛАРИ ЮЗАСИДАН БЕЛГИЛАГАН ТАДБИРЛАРИНИНГ БАЖАРИЛИШИНИ ТЕКШИРАМИЗ

ИЗЛАНИШ САМАРАСИ

Областимиз пахта тозалаш заводларида ўнлаб рационализатор ва ихтирочилар ижодий изланишда. Улар иш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, таннархини камайтириш ва ишлаб чиқариш маданиятини оширишга қаратилган қатор таклифлар билан чиқмоқдалар. Янги-янги механизмлар ва мосламалар яратмоқдалар.

Тошкент пахта тозалаш заводи новаторларидан Д. Ҳожиев ва А. Нормуҳамедов ўртоқлар ажойиб қурилма яратишди. Бу қурилма ёрдамида қоп-қанорсиз ташилаётган пахта тушириб олинмоқда ва омборларга узатиляпти. Унинг иқтисодий фойдаси анча дуруст. Юк тушириш операцияси икки-икки ярим баравар тезлашди. Бўка заводининг тиниб-тинчимасларидан ўртоқ А. Каримов ажойиб мослама ярагди. Бу мослама ҳам пахтани тушириб олиш операциясини енгиллаштиришга ёрдам бермоқда. Слесарлардан Собир Исмоилжонов билан Пётр Чуланов ўртоқлар СС-15 сепараторининг занжирли ўқида шпагатларни ушлаб қолувчи мослама яратишди ва ўрнатишди. Илгари шпагатлар пахтага аралашиб кетиб сифатнинг ёмонлашишига сабаб бўларди. Эндиликда бунга хотима берилди.

Бекобод пахта тозалаш заводининг бош инженери ўртоқ И. М. Когай қатор новаторлик таклифларининг автори ҳисобланади. У яқинда линтер ва джин машиналари арраларининг тишини очувчи ярим автоматни конструкция қилди ва ясади. Натижада арралар тишини очиш сифати яхшиланди, бракка хотима берилди. Бу рационализаторлик таклифи Ўрта Осиёдаги барча пахта тозалаш заводларида жорий қилиняпти.

И. ЛАКРИЦ.

НУРЧИЛАР

Етти йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун бошланган кураш «ТашГРЭСстрой» бошқармасида кенг қулоч ёймоқда. Тошкент ГРЭСи бунёдкорлари ўтган тўрт йилу ўн ой давомида станциянинг тўртта блокини қўлдан чиқардилар. 25,8 ўрнига, 27,4 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

Ҳозир станциянинг биринчи навбат қурилиши тўла тугалланган, ГРЭСнинг қуввати 600 минг киловаттга етган. Биринчи энергия блоки ишга тушгандан бери 2 миллиард 831 миллион киловатт-соатдан зиёдроқ электр энергияси ишлаб чиқарилди.

Шу кунларда нурхона бунёдкорлари КПСС XXIII съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар. Ўн ойлик топшириқ 108 процент адо этилди. Бошқарма коллективи йил охиригача 1,6 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажариш мажбуриятини олди. Ҳозир зиммага олинган бу улкан мажбуриятни тўла-тўкис адо этиш бўйича бошланган кураш қизғин тус олмоқда. М. Абдувалиев, Г. Жалобин, Х. Ласкос ўртоқлар бошлик коммунистик меҳнат бригадалари, Н. Кисилев, Н. Аблаев, И. Шкода каби ишбилармон монтажчилар бу курашнинг олдинги сафларида бормоқдалар.

ЧИРЧИҚ ШАҲРИДА

РАССОМЛАР ВИСТАВКАСИ

Шаҳардаги «Узбексельмаш» заводи маданият саройида Самарқанд область ҳаваскор рассомлари асарларидан виставка ташкил этилди. Виставкага 36 ҳаваскорнинг энг яхши асарларидан намуналар қўйилган. «Ўзбек қизи», «Шийпонда», «Қаҳрамон пахтакор», «Бозорда», «Шоҳи-Зинда» ва бошқа асарлар катта қизиқиш билан томоша қилиняпти. Қўл иши устаси Собир Ниёзовнинг ёғочдан ўйиб ишлаган Ленин сурати ва Я. Сокольскийнинг «Космонавтлар»и виставканинг энг яхши асарларидан ҳисобланади.

Виставкани томоша қилган чирчиқликлар самарқандлик ҳаваскорлар санъатига қойил қолишяпти. Виставка 15 декабргача очиқ бўлади.

ЛЕКЦИЯ ВА СУҲБАТЛАР

Шаҳар агитпунктларида, завод, корхона билим юрти қизил бурчакларида халқ судьялари ва халқ маслаҳатчилари сайловига тайёргарлик қизитиб юборилди. Бу ишга халқ судьялари жалб этилган. В. Юсупов бир неча уй бошқармаларида «Совет суди дунёда энг демократик суд», «Халқ маслаҳатчилари халқ судининг тенг ҳуқуқли аъзоси» деган темада бир неча суҳбатлар ўтказди. Халқ судьяси Л. Чернова, шаҳар прокурори Г. Мкиртичян, жиноий ишлар қидирув бўлимининг бошлиғи С. Шайхуддинов ва бошқалар завод ва корхоналарда бир неча лекция ва суҳбат ўтказишди.

Шаҳар кутубхонасида эса «Инсон ва қонун» деган темада китоб витринаси ташкил қилинди.

ИҚТИСОДЧИЛАР СЕМИНАРИ

Шаҳар «Билим» жамияти экономика темасида семинар-инструктаж ўтказди. Семинарда завод, фабрика, қурилиш ва бошқа ташкилотларнинг экономистлари, плановиклари, бош бухгалтерлари иштирок этди. Семинарда экономика фанлари кандидати М. Туробов «КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорлари асосида мамлакатимиз саноати ишлаб чиқаришини янада ривожланиши» деган темада доклад қилди. Бундай семинарни доимий равишда ўтказиб туришга қарор қилинди. Навбатдаги семинарларга шу соҳанинг мутахассислари, тошкентлик олимларни ҳам таклиф этишга келишиб олинди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

ДАРЁ ЖИЛОВЛАНИШ АРАФАСИДА

Уч йилдирки, Чотқол тоғлари этагида бульдозер ва скреперларнинг наъраси янграйди. Бу ерда улкан нур ва сув манбаи бунёд этилмоқда. Ўтган йиллар давомида Хўжакент посёлкасида бутун бошлик шаҳарча бунёд этилди. Мактаблар, кинотеатр ва шифохоналар, болалар муассасаси — ҳаммаси Чорвоқ ГЭСи бинокорлари ва уларнинг фарзандлари хизматида. Нурхона бунёдкорлари Чорвоқ ГЭСи қурилишини жадал суръатлар билан олиб бормоқдалар. А. Зиёев, А. Петухов, М. Халилов, Қ. Хожимуродов каби ўнлаб бинокорлар станция қурилишида жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Шу кунгача тоғ оралаб 800 метрлик тоннел қазилди. Бу биринчи ярус эди. Ҳозир тоннелнинг иккинчи яруси ҳам битай деб қолган. Оқава канали жадал суръатлар билан қазилмоқда. Бульдозер ва ағдарма машиналар уззукун тиним билмай ҳаракат қилаяпти. Бинокорлар Чирчиқ дарёсини бўғиш ва сувини тоннеллар бўйлаб оқава каналига буриш учун катта тайёргарлик ишларини олиб боришмоқда. Дарё тўсилгач, станция блоклари монтажига киришилади.

Д. ЎРИНБОСАРОВ.

Тошкент Давлат университети шарқ факультетида машғулотлар кўпинча кўргазмали қуроллар ва турли техника асбоблари ёрдамида олиб борилади. Бу суратда эса III курс студентлари (чапдан) Б. Иброҳимов, Б. Хўжаев ва С. Нуриддиновлар факультет фонетика кабинетида талаффуз устида ишламоқдалар.

Ф. Лутфуллаев ва А. Тўлаганов фотоси.

МАТБУОТ—ОММАГА

1966 ЙИЛ УЧУН

Юқори Чирчиқ районидаги мактабларда газета ва журналларнинг 1966 йил нашрига обуна бўлиш ҳар қачонгидан ҳам уюшқоқлик билан ўтмоқда. Райондаги 3, 4, 10, 20-мактаб коллективи обуна бўлишда айниқса намуна кўрсатди. Фақатгина 3-мактабнинг ўзида 300 дан ортиқ ўқувчи, 30 ўқитувчи, 4-мактабда 100 ўқувчи, 15 ўқитувчи, 20-мактабдан 250 ўқувчи, 30 ўқитувчи «Правда», «Известия», «Учительская газета», «Совет Узбекистони», «Тошкент ҳақиқати», «Ўқитувчилар газетаси», «Ленин учқуни», «Ёш ленинчи», «Узбекистон физкультурачиси», «Совет мактаби», «Шарқ юлдузи», «Ўзбек тили ва адабиёти масалалари» газета ва журналларига обуна бўлишди. Бу мактабларда биронта ўқувчи ёки ўқитувчи йўқки, газета-журналга ёзилмаган бўлсин.

Э. ИСҲОҚОВ.
С. МАҲСУДОВ.

БИР МАКТАБДА

— Мактабимиз коллективи ва ўқувчилари газета ва журналга ҳеч қачон шунчалик обуна бўлган эмас, — деди Бекобод районидаги 1-ўрта мактаб илмий бўлим мудири Нина Романовна Тетенова, — улар шу кунга қадар 700 сўмликдан ортиқ газета ва журналга обуна бўлишди.

Дарҳақиқат бу мактабда обуна зўр қизиқиш ва уюшқоқлик билан ўтмоқда. Мактаб ўқитувчиларидан Э. Зеленова 43 сўмлик, В. Астамова 37 сўмлик, Х. Умаров, И. Зокиров, Л. Зуев, К. Соколов ўртоқлар 23 сўмдан 35 сўмгача газета ва журналларга обуна бўлдилар.

Мактаб ўқувчилари ҳам 2—3 хил газета ва журналга ёзилдилар.

Н. НОРБУТАЕВ.

МАКТАБДА АТЕИСТИК КЛУБ

Аҳоли ўртасида илмий-атеистик пропаганда олиб боришда атеистик клублар анча самарали фаолият кўрсатмоқда. Тошкент давлат университети ва политехника институтларида тузилган атеистик клублар, Янгийўл районидаги 20-дан ортиқ атеистик лекторийлар шулар жумласига киради. Уларнинг илм-фан ютуқларини пропаганда қилиш, фан ва диннинг асрлар давом этиб келган курашини тушунтириш, жоҳил дин вакилларининг сохта қарашларини фош этиш соҳасидаги ишлари диққатга сазовордир.

Пойтахтнинг Октябрь районидаги 1-мактаб ва Фрунзе районидаги 118-мактабларида ҳам илмий атеизм пропагандаси яхши йўлга қўйилган. Яқиндан бошлаб 118-мактабда атеистик клуб ишлай бошлади. Клубга олтмишдан ортиқ комсомол ва пионер ўқувчилар аъзо бўлиб кирди. Тажрибали ўқитувчи ўртоқ Насибуллина клубга раҳбар қилиб тайинланди.

Мактаб атеистик клуби машғулот планини тузиш, атеистик пропаганда методлари ва бошқа масалалар билан батафсил танишиш учун республика илмий атеизм уйига мурожаат қилиб туради. Атеизм уйи ходимлари клубга яқиндан ёрдам бераётир. Клубда иллюстрация ва экспонатлар ҳам кенг намойиш қилинмоқда. «Диннинг пайдо бўлиши» ва «Ислом дини ва унинг реакцион моҳияти» деб аталган экспонатлар тўплами клуб олиб бораётган тарбия ишида катта ёрдам бермоқда.

Бундай атеистик клублар бошқа мактабларда ҳам ташкил қилинади деган умиддамиз. Улар республика илмий атеизм уйига тегишли ёрдам ва кўрсатмалар олиш учун мурожаат қилишлари мумкин.

Ғ. УМАРОВ,
Республика илмий атеизм уйининг старший илмий ходими.

БАРАКАЛИ ХИРМОН

Пахтакорларимизнинг ғалаба тўйи айёмида мухбиримиз Оржоникидзе районидаги Киров номли колхоз раиси Йўлдош Ҳошимовдан пахта етиштиришда эришган ғалабалари ҳақида, сабзавотчилик ва чорвачиликдаги ютуқлари ҳақида гапириб беришни илтимос қилди. Суҳбатда ўртоқ И. Ҳошимов қуйидагиларни билдирди:

Артелимиз райондаги кўптармоқли хўжаликлардан бири ҳисобланади. Бизда пахтачилик ҳам, сабзавотчилик ҳам, чорвачилик ҳам яхши ривожланмоқда.

Бу йил 640 гектар ерга чигит эккан эдик. Деҳқонларимиз ана шу ерларнинг ҳар гектаридан юқори ҳосил олиш учун курашдилар. Биз йил бошида пландаги 27 центнер ўрнига 29 центнердан ҳосил кўтарамиз, деб ваъда бердик ва шу йўлда меҳнат қилдик.

Мана шу улуғ айём кунида планимиз ва қўшимча мажбуриятимизни ҳам шараф билан бажардик, деб айта оламиз. Пландаги 1728 тонна ўрнига 2048,4 тонна «оқ олтин» териб олиб давлат омборларига топширдик. Ҳали пахта топшириш давом этаяпти. Гектаридан олинган ҳосил ҳозир 32 центнердан ошиб кетди.

Бундай ғалабани қўлга киритишда миришкор деҳқонларимиз ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатишди. Пахтачиликда 14 та комплекс-механизациялашган звено ишлади. Улар ишни ҳар томонлама пухта ташкил қилганликлари натижасида пахта тайёрлаш плани 35 иш кунида бажарилди.

71 гектар ерда пахта етиштирган Розиқ Худойбердиев бошлиқ бригада аъзолари пландаги 28,5 центнер ўрнига 37,1 центнердан ҳосил кўтариб катта натижага эришдилар.

Шунингдек, Рихсивой Нурматов бошлиқ бригада аъзолари 240 ўрнига 293 тонна, Саид Хаитов бошлиқ бригада аъзолари 255 тонна ўрнига 300 тонна пахта тайёрлаб, ўз мажбуриятларини энг юқори кўрсаткичлар билан якунлашди.

Тожи Арслонова, Назира Раҳимжонова, Иззат Ғаниева, Умри Исмоилова каби теримчиларимиз ҳам 6-7 тоннадан пахта териб, ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатишди.

Пахта тайёрлаш планининг 120,4 процент қилиб бажарилишига муносиб ҳисса қўшган уста сувчилардан Эргаш Султонов, Қўчқор Алиев, Маҳмуд Ғаниxўжаев, Раҳим Арслонов, Сиддиқ Мирзакелдиев каби кишиларимизнинг номларини фахр билан тилга оламиз. Бу йилги сув камчил бўлган бир шароитда ана шу меҳнатда тобланган кишиларимиз ғайрат билан ишлаб, фидокорлик намуналарини кўрсатдилар.

Сабзавотчиликда ҳам бу йил колхозимиз қувончли натижаларга эришди. 170 гектар ерга экилган сабзавотдан шу кунгача 2200 тонна ўрнига 2600 тонна сабзавот сотилди. 34 гектар ердаги помидордан 680 тонна ўрнига 1016 тонна ҳосил йиғиб олинди.

Ғани Ортиқов, Абдували Абилов каби ажойиб сабзавотчиларимизнинг ҳам номларини ҳурмат билан тилга оламиз. Чорвачилик соҳасида ҳам яхшигина кўрсаткичларни қўлга киритдик. Гўшт тухум тайёрлаш планлари ошириб бажарилди. Қишлов учун етарли миқдорда ем-хашак тайёрлаб қўйдик.

Шу кунларда экинлардан бўшаган ерларни шудгор қилиш учун қизғин иш олиб борилмоқда. 8 та ҳайдов трактори бетўхтов икки сменада шудгор қилмоқда. С-80 маркали тракторларга бир сменада 7 гектар, ДТ-54 тракторига эса 4 гектардан норма белгилаганмиз. 30-35 сантиметр чуқурликда сифатли ҳайдаб, нормани бажарган тракторчига 20 процент, унинг ёрдамчисига эса 10 процент қўшимча ҳақ ва 4 та меҳнат куни берилади. Биринчи ўринни эгаллаган тракторчига бир қўй, ёрдамчисига битта соат берилади. Иккинчи ўринни олган тракторчига эса костюм, ёрдамчисига соат берилади. Шунинг учун ҳам тракторчилардан Нажим Зарипов, Ғани Тўлаганов, Давлат Алибоев каби ўртоқлар ўз топшириқларини ҳар куни 1,5-2 ҳисса қилиб бажариб, келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин ҳозирлашаяпти.

Партия ва ҳукуматимизнинг биз деҳқонларга кўрсатаётган катта ёрдамлари эвазига, турмуш шароитимизнинг ҳар томонлама яхшиланаётганлиги туфайли ана шундай ютуқларни қўлга киритмоқдамиз. Янги йилда янада кўпроқ маҳсулот тайёрлаш учун курашамиз.

СЕРҲОСИЛ НАВ

ЯНГИБОЗОР. Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг машҳур маккажўхорикори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Люба Ли бригадаси уруғлик маккажўхорини йиғиштириб олишни тугаллади. Ўрта Осиё маккажўхорикорларига саккиз минг центнердан зиёд кондицион уруғлик жўнатилди.

«Политотдел» колхози маккажўхорикорлари бу мавсумда маккажўхорининг «ВИР-338», «Ўзбекистон оқ тишсимон» ва бошқа серҳосил навларидан кўп миқдорда уруғлик етказиб бердилар. (ЎзТАГ).

Янгийўл районидаги «Москва» колхозининг деҳқонлари келгуси йил мўл ҳосили учун тайёргарлик ишларини қизғин давом эттирмоқдалар. Механизаторлар съездолди мусобақасини кучайтириб, пахта ерларини тезроқ шудгорлаб қўйишга ҳаракат қилмоқдалар. Шу мақсадда иш конвейер асосида олиб бориляпти. Суратларда: (чапда) 1. Моҳир механизатор ўртоқ Пирали Агинбоев. 2. Ерни ғўзапоядан тозалаш. 3. С-104 маркали трактор билан шудгорлаш пайти.

А. Абалян фотолари.

ХЎЖАКЕНТ ЧОРВАДОРЛАРИ

Эл дастурхонини тўкин-сочин қилишда неча-неча минглаб сабзавоткорлар, боғбонлар, соҳибкорлар, чорвадорлар, асаларичилар, балиқчилар қиш изғиринларини ҳам, ёз жазирамаларини ҳам писанд қилмай астойдил ишлайдилар. Шу боисдан эл дастурхонига тортиқ қилинаётган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг баракасига йил сайин барака қўшиляпти.

Ўз эли ғамида ғайрат-шижоатини, ҳимматини, ҳамиятини аямай ишлаётган забардаст меҳнаткашлар орасида Хўжакент чорвадорлари ҳам бор. Улар Бўстонлиқнинг хушҳаво ерларида неча-неча минглаб қорамолларни, қўй-қўзиларни, йилқиларни боқишаяпти. Чорвани боқишда ҳам боқиш бор. Баъзибир ношуд кишилар моллардан лоақал сарфлаган озуқаларининг харажатини қоплайдиган маҳсулотни ҳам ололмай, доғда юрадилар. 14-«Хўжакент» совхозининг чорвадорлари ундайлардан эмас. Улар мол боқишнинг ҳаддини олишган.

Улуғвор етти йиллигимизнинг сўнгги босқичи республикамизда, областимизда, ҳамма районларда катта зафарлар билан якунланаётгани каби, бу совхозда ҳам қувончли ғалабалар билан якунланаяпти. Жонажон партиямиз Марказий Комитетининг март Пленуми чорвачиликни кескин даражада ривожлантиришнинг аниқ йўлларини кўрсатиб берди. Хўжакентликлар ана шу йўлдан дадил олға бормоқдалар. Март Пленумидан кейин ҳозирга қадар босиб ўтилган йўл совхоз чорвадорларига озмунча ютуқлар келтирмади. Улар чорвачилик маҳсулотлари етиштириш планини ҳам, давлатга маҳсулот сотиш планини ҳам аллақачон анча ортиғи билан бажариб қўйганлар. Ҳозиргача эл дастурхонига 3610 центнер семиз гўшт, 632 минг 600 литр серқаймоқ сут ҳадя этилди.

Бу икки рақам замирида Хўжакент чорвадорларининг кунни тунга улаб қилган фидокорона меҳнатлари ётибди. Совхознинг ўртоқ Ш. Шорасулов раҳбарлик қилаётган Хумсондаги 1-бўлими бу йил ҳар қачонгидан ҳам катта муваффақиятларга эришди. Меҳнаткашларга кўплаб семиз гўшт етказиб берилишида ана шу бўлим бўрдоқичиларининг ҳиссаси катта бўлди. Улар ҳар бир бош қорамолнинг ўртача тирик вазнини 250—300 килограммга етказиб, кейин гўштга топширдилар. Бўлим чорвадорлари «янги йилга қадар элимизга яна кам деганда 400 центнер гўшт етказиб берамиз» дейишаяпти. Ҳозир ана шу мақсадда бир қанча қорамол бўрдоқига боқилаётир.

Совхозда сутчилик соҳаси ҳам йил сайин тараққий этаяпти. Ферма меҳнаткашларининг жонкуярлиги, ишбилармонлиги, уддабуронлиги туфайли давлатга сут сотиш йиллик плани 20 ноябрдаёқ тўла адо этилди. Коллектив планга қўшимча равишда яна 30 минг литр серқаймоқ сут сотишга аҳд қилиб, шу кунларда ғайратни сусайтирмасдан ишлаяпти. Қимизхўрларга 3500 литр мазали қимиз етказиб берган йилқичилар ҳам ўз зиммаларига қўшимча мажбурият олиб, меҳнат қилишаяпти.

Равшанхон Ҳалолова — Хўжакентнинг машъалларидан бири. У бу йил ўз зафарлари билан ҳаммадан ҳам пешқадамлик қилди. Равшанхоннинг ҳозиргача соғиб олган сути 44 минг литрдан ошиб кетди. У, йил охиригача яна 3400 литр сут соғиб олишга аҳд қилди. Равшанхоннинг ҳамкасабаларидан Омоной Саидматова, Тожианор Акромова, Инобат Абдукаримова сингари меҳнатсеварлар ҳам ундан қолишишмади.

Хўжакент чўпонларининг муваффақияти бундан ҳам катта бўлди. Улар қўйларнинг туёқ сонини кўпайтириш, қўзи олиш, жун қирқиш, гўшт топшириш юзасидан берилган планларнинг ҳаммасини ортиғи билан адо этишди. Чўпонлардан С. Тошев, Т. Сулаймонов, Э. Убешов, К. Тошматов, Д. Серикбоев сингари ўртоқлар ўз боқимларидаги ҳар юз бош совлиқдан 110—130 тадан қўзи олишга, ҳар бир қўйдан уч килограмм атрофида жун қирқишга муваффақ бўлдилар.

Хўжакент чорвадорлари қишловга ҳам анча барвақт тараддуд кўрабошлаган эдилар. Бу тараддуд зое кетмади: ҳамма турдаги чорва молларига бутун қиш мобайнида етиб ортадиган ем-хашаклар бисёр қилиб, жамғариб қўйилди.

Кўплар қатори Хўжакент чорвадорлари ҳам партиямизнинг навбатдаги XXIII съездини меҳнатда янгидан-янги ғалабалар билан кутиб оладилар.

Р. УБАЙДУЛЛАЕВ,
Ш. ШОРАҲМЕДОВ.

ИБРАТЛИ ИШ

„Ўзсельхозтехника» бирлашмасининг Ўрта Чирчиқ район бўлимида бўлдик. База бир неча гектар ерни эгаллайди. Бир томони узумзор, олмазор. Бир томонда машиналарнинг қанчадан-қанча эҳтиёт қисмлари сақланадиган омборлар. Ўртадаги асфальт йўлдан юрамиз. Устахонага олиб боради. Унинг ёнида кенг майдон. Бир минг квадрат метр ер бетонлаштирилган. Бетонли майдончанинг ярмидан кўпроғида «зангори кема»лар саф тортиб турибди.

Ана «Коммунизм» колхозининг 9 та, «Ленин йўли» колхозининг 15 та, Куйбишев номли колхознинг 8 та терим машинаси савлат тўкиб турибди. Уларнинг олдинги ва орқа ғилдираклари махсус аппаратлар билан кўтарилган. Резина шланглари қоғоз билан ўралган. Бункерини тортадиган пружинаси буралиб бўшаштирилган. Бензин қуядиган бак беркитилган. Ғилдирак резиналар иссиқ ва совуқ кунларда бузилмасин учун оқлаб қўйилган.

Ҳа, яқинда базада колхоз ва совхозларнинг терим машиналарини сақлаб бериш пункти ташкил этилди. Бу ерда терим агрегатлари ўн ой сақланади. Ремонт қилиниб, кейин яна хўжаликларга жўнатилади. Бирлашма базасининг бундай ишни амалга ошириши натижасида машиналарнинг эҳтиёт қисмлари зангламайди, йўқолмайди. Демак машиналарнинг хизмат муддати узаяди.

Бирлашма бўлимининг бу яхши ишини областимизнинг бошқа районларида ҳам кенг ёйиш жуда фойдалидир.

М. ҒОЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ОНАНГДАН ЮЗ ЎГИРМА

Газетамизнинг шу йил 14 ноябрь сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган мақолада онаси Санобар Каримовани хўрлаб фарзандлик шаънига доғ туширган Калинин район «Партия XIX съезди» колхозининг аъзоси Худойберди Каримовнинг ахлоқи танқид қилинган эди. Редакция газетхонлардан шу мақола муносабати билан жуда кўплаб хатлар олди. Биз қуйида ана шу хатлардан баъзиларини эътиборингизга ҳавола қилдик.

УЗУР СЎРА

— Қадрингга етмадим, онажон кечир! —
Дейсанда, ўкиниб қиласан фарёд...
Ҳувиллаб қолади шунда бу дунё,
Ҳайҳот, қани энди у меҳри дарё!

Шоира Л. Татьяничева она қадр-қимматини ана шундай мисраларда таърифлаб берган эди. Худойберди, биласанми, сен эндигина дунёга келиб, мурғак оёқларинг билан тетапоя қилиб юрган вақтингда биринчи бор онага интилган эдинг. Биринчи бор забонинг «она» деган эди. Ақлинг уйғона бошлаганидан фахрланган у меҳри дарё эса сени ўз бағрига босиб энг ёқимли, энг севимли номлар билан сени атаган ва тўйиб-тўйиб ўпган, ардоқлаган эди.

Лекин сен шундай олий ҳиммат, меҳри қуёшдан ҳам иссиқ она қадрига етдингми? Йўқ, сен унинг хизматларини, унинг меҳрини оёқ ости қилдинг. Чунки инсон қадр-қимматини билмайдиган маънавий тубан экансан. Наҳотки, сенга оқ сут бериб, қошингда минг бор парвона бўлган муштипар онанинг хизматини эндиликда оёқ ости қилсанг, хўрласанг?!

Мен ўз курсдошларим номидан онангни дарҳол ўз даргоҳингга олиб келишингни, ундан узр сўрашингни талаб қиламан.

Ҳамид СОАТОВ,
Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтининг V курс студенти.

КЎРНАМАКЛИК-КУ БУ!

Газетада босилган «Онангдан юз ўгирма» сарлавҳали мақолани кенжа ўғлимга ўқитиб эшитдим. Очиғини айтақолай, Санобар биби қадрига қанчалик юракдан ачинган бўлсам, бемеҳр, бағритош ўғил Худойбердидан шунчалик нафратландим. Чунки сен, Худойберди, онангни шунча хўрлаб, кўчага ҳайдаб сарсон қилиб қўйганингда ҳам у бечора ҳануз сендан юз ўгирмабди. Ҳали ҳам оналик меҳри булоқдек тошиб, сенинг бир оғиз ширин сўзингга маҳтал бўлиб, йўлларингга кўз тикиб ўтирибди.

Кўрнамаклик қилма! Олдингда фарзандларинг бор экан, сен тавба қилиб онангни ўз бағрингга олмас экансан, фарзандларинг ҳам бир куни сенга шундай жавоб қайтариши мумкин. Эсингни йиғ, укам, жамоатчилик олдида узр сўра. Она меҳридан бенасиб бўлма. У — улуғ сиймо!

Азиза САЪДУЛЛАЕВА,
кўп болалик она.

ШАЪНИНГГА ДОҒ ТУШИРМА

Худойберди, сени илиқ бағрида эркалаб, вояга етказган, борйўғини аямай севганинг билан қовуштирган меҳри дарё муштипар онангни шунчалик хўрлаб қўйдингми?! Ахир, у бечорада нима гуноҳ? Унинг гуноҳи бошингни силаб, етимлигингни билдирмаганими? Тунларни бедор ўтказиб, тепангда аллалаганими? Ўзи киймай, сенга кийдиргани ёки оғзингга ёққанини едирганими?

Нонкўрлик қилма, Худойберди! Она — бу улуғ зот. Ҳали ҳам кеч эмас. Онангни ўз уйингга олиб келиб, ҳузурида бош эг, ундан узр сўра. Она сени албатта кечиради. Шундагина сен халқ олдида фарзандлик бурчингни адо қилган бўласан.

Рихсивой АБДУВАЛИЕВ,
Тошкент Давлат университети филология факультетининг III курс студенти.

ТИМИРЯЗЕВ НОМЛИ
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК
АКАДЕМИЯСИ 100 ЁШДА

АГРОНОМИЯ ТАЪЛИМИ МАРКАЗИ

Бундан юз йил муқаддам Москвада деҳқончилик ва ўрмончилик академияси ташкил қилинган эди. Ҳозирги вақтда К. А. Тимирязев номидаги Москва қишлоқ хўжалик академияси Ватанимиз агрономия таълими ва агрономия фанининг ривожланишига улкан ҳисса қўшган йирик олий ўқув юртига айланди. Деҳқончилик, ўсимликшунослик, ўсимликлар физиологияси, зоотехника, ўрмончилик, агрономиянинг илмий асослари ана шу ерда туғилди ва ривожланди.

Машҳур рус олими К. А. Тимирязев академия тарихида ўчмас из қолдирган. Бу ерда И. А. Стебут, Г. Г. Густавсон, М. К. Турский, П. А. Ильенков, А. Ф. Фортунатов, Д. Н. Прянишников, В. П. Горячкин ва бошқа кўпгина таниқли олимлар ва педагоглар ҳамкорлик қилишган.

«Петровка» номи билан танилган академия революциядан илгариги даврдаёқ илғор революцион традицияларга бой эди. Бу ерда тузилган студентлар тўгараклари чор ҳукуматига ҳам маълум бўлиб қолди. 1894 йилда академия ёпиб қўйилди. Бундан икки йил муқаддам эса академияда 22 йил давомида ишлаб келган К. А. Тимирязев ҳам ишдан бўшатилган эди.

Совет ҳокимияти йилларида академия чинакамига қишлоқ хўжалик фани марказига айланди. Унинг аудиториялари меҳнаткашлар оммаси учун, мамлакатимизда яшовчи барча халқлар вакиллари учун кенг очиб қўйилди. Минглаб қишлоқ хўжалик ходимлари бу ерда таълим олди. Яхши жиҳозланган лаборатория ва кабинетлар, тажриба станциялари, музейлар улар ихтиёридадир. Академия талабаларини мамлакатимизнинг энг узоқ районларида ҳам учратиш мумкин. Ўтган 48 йил ичида академия мамлакатимизга 40 мингдан ортиқ мутахассис тайёрлаб берди. Академияни битириб чиққан кишилар коллективлаш йилларида, қишлоқни социалистик асосда қайта қуриш ишида актив иштирок этдилар, уруш йиллари Ватан ҳимоясида бўлдилар.

Академия чинакам улкан тадқиқот маркази ҳамдир. Кейинги беш йил ичидагина 500 дан ортиқ илмий тадқиқот ишлари олиб борилди. Академия олимлари томонидан кўпгина янги навли экинлар яратилди, прогрессив агротехника усуллари ишлаб чиқилди ва улар иқтисодий жиҳатдан асослаб берилди. Шу вақт мобайнида 690 фан кандидати ва 84 фан доктори тайёрланди.

Қишлоқ хўжалигини юксалтириш соҳасидаги ажойиб ютуқлари учун академия икки марта Ленин ордени билан мукофотланди.

«Илм-фан деҳқон меҳнатини янада унумлироқ қилишга даъват этилган» — ажойиб олим К. А. Тимирязевнинг ана шу сўзлари бутун академия фаолиятининг моҳиятини, унинг аҳамиятини тўла ифода қилади. Академия ўз фаолияти билан социалистик деҳқончиликни ривожлантиришда муносиб ҳисса қўшмоқда.

Суратда: академиянинг мева-сабзавотчилик факультети IV курс студентлари машғулот ўтказяптилар.

ТАҚРИЗ

ТАРИХНИНГ МУҲИМ САҲИФАСИ

Мамлакатимиз халқларининг дўстона алоқалари манбаини, уларнинг зулм ва эксплуатацияга қарши биргаликда кураши тарихини ўрганиш совет тарихчиларининг муҳим вазифаларидан биридир.

Ўтган асрда Россиянинг Ўрта Осиё халқлари социал-иқтисодий ва сиёсий ҳаётига таъсирини ўрганиш масаласи ана шу катта ва мураккаб вазифанинг таркибий қисми ҳисобланади. Шу жиҳатдан О. Содиқовнинг монографияси* диққатга сазовордир. Унда автор XIX аср иккинчи ярмидан то 1917 йилгача рус-хева савдосига оид масалаларни ҳар тарафлама ёритишга ҳаракат қилган. Китобда Хева хонлиги ва Россия халқларининг иқтисодий алоқалари, хонлик экономикасининг рус капитали томонидан бўйсундирилиши, ишлаб чиқариш кучлари ва пул-товар муносабатларининг ўсиши билан бирга хонлик хўжалигининг аста-секин капиталистик тараққиёт йўлига кириши жараёни кўрсатилади.

Россия капитали XIX аср иккинчи ярмида Хева хонлиги экономикасига тез суръатлар билан кириб борди. Ҳар иккала томон ўртасидаги иқтисодий алоқаларнинг мустаҳкамлана бориши туфайли хонликда товар-пул муносабатлари ривожланди, кенгайди ва у жаҳон бозорига тортилди.

Автор Ўрта Осиёнинг Россияга қўшилиши масаласига тўхтаб, бу жараённинг чоризм ўтказган мустамлакачилик сиёсати ва мазкур қўшилишнинг прогрессив характеридан иборат икки томонини ҳисобга олади. Маълумки, Россия Ўрта Осиёни босиб олиш йўли билан ўзига қўшиб олган эди. 1868 йилда Қўқон ва Бухоро хонликлари, 1873 йилда эса Хева хонлиги подшо қўшинлари тазйиқи остида ўзларининг Россияга қарам бўлганликларини тан олдилар. Гарчанд бу хонликлар ўзларига мустақил ҳисоблансалар ҳам, амалда Россия мустамлакаси — Туркистондан кам фарқ қилар эдилар. В. И. Ленин чоризмнинг Ўрта Осиёдаги мустамлака ерлари ҳақида гапириб, Россияда Хева ва Бухоро бор, бу ҳам мустамлакага ўхшаш бир нарсадир, деб кўрсатган эди.

Лекин чоризмнинг мустамлака сиёсати ва унинг субъектив интилишларидан қатъий назар, Ўрта Осиёнинг Россияга қўшилиши объектив равишда прогрессив оқибатларга олиб келди, чекка ўлка халқлари тарихида янги саҳифа очди. Ўрта Осиёда яшовчи барча халқларнинг социал-иқтисодий муносабатларида катта ўзгаришлар рўй берди, бу ерда капиталистик элементларнинг аста-секин ривожланиши бошланди. Капитализм мазкур халқларга янги кишан, миллий зулм олиб келган бўлса ҳам, Ленин сўзлари билан айтганда, «Великорус капитализми... талай соҳаларни иқтисодий жиҳатдан марказлаштириб, бирлаштириб прогрессив иш» қилди. Шунингдек, маҳаллий аҳолининг рус халқи ва Россияда яшовчи бошқа халқлар билан яқинлашувига йўл очилди. Ниҳоят, Ўрта Осиё халқлари революцион рус пролетариати билан бевосита яқинлашди. Бу яқинлашув Ўрта Осиёда пировардида миллий ва социал зулм кишанларини парчалаб ташлаган Октябрь революцияси ғалабасига олиб келди.

Шу муносабат билан Ўрта Осиё ва Россия халқларининг иқтисодий ва савдо алоқаларини ўрганиш совет тарих фани учун муҳим аҳамиятга эгадир.

О. Содиқов монографияси шу масаланинг маълум томонини — Россиянинг Хева хонлиги билан иқтисодий алоқаларини тадқиқ қилишга бағишланган. Монография муайян масалалар бўйича очерклар шаклида, катта архив материаллари ва бошқа ҳужжатларга таяниб ёзилган. Капитализм ва унинг қолоқ, кам тараққий қилган мамлакатларга таъсири ҳақидаги ленинча фикрлар китобга асос қилиб олинган.

Россия—Хева савдо алоқаларининг дастлабки даври (XIX асрнинг 50-60 йиллари) шу вақтгача жуда кам ўрганилган эди. Автор ана шу даврдаги мураккаб иқтисодий муносабатларни анча кенг таҳлил қилган.

Рус буржуазияси Хева бозорига XIX асрнинг 70-90-йилларидан бошлаб катта аҳамият берабошлади. Хева хонлигига хусусий капиталнинг кириб келиши масаласи монографиянинг иккинчи бобида атрофлича, жуда кўп факт ва рақамлар асосида таҳлил қилинади. Шунингдек, Афғонистон, Эрон ва Ҳиндистон билан савдонинг кенгайишида Хеванинг тутган ўрни ва аҳамияти ҳақида ҳикоя қилинган.

Китобнинг кейинги боби Хева хонларининг Россия билан савдо сиёсатига бағишланади. Бунда ҳар иккала томоннинг иқтисодий алоқаларига баҳо берилиб, рус буржуазиясининг ролини анализ қилинади. Хонликнинг сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан Россияга тўла қарам эканлиги жуда кўп мисоллар ёрдамида кўрсатиб берилган.

Россия монополистик капитали XX аср бошларида Хева хонлиги экономикасига суқулиб киради. Натижада майда ҳунармандлик ишлаб чиқариши кескин тушкунликка учрайди. Бу эса ҳунармандлар ва косиблар кўпчилик қисмининг пролетарлашувига сабаб бўлди. Монографиянинг сўнгги боби ана шу масалаларни ўз ичига олади.

Тадқиқотчи Содиқов монографиясининг илмий қиммати аввало шундаки, у асосан архив манбалари, расмий ахборотлар, хотиралар, статистика материалларини ўрганиш асосида ёзилган. Ана шу ҳужжатларни ўрганиш авторга тадқиқ қилинаётган мавзу бўйича катта фактик материал тўплаш имконини берди.

Шунингдек, Хева хонлигидаги иқтисодий ва сиёсий ўзгаришларнинг умуман Россиядаги социал-иқтисодий тараққиёт билан боғлиқ ҳолда текширилиши ҳам диққатга сазовордир.

Китобда автор феодал ишлаб чиқариш усулидан капиталистик ишлаб чиқариш усулига ўтишда сабабчи бўлган фактларни тиклаш, феодал муносабатларининг емирилиши ва ишлаб чиқариш кучлари даражасини аниқлашга ҳаракат қилган. Ўрта Осиёнинг Россияга қўшилиши туфайли рўй берган прогрессив ўзгаришлар, шунингдек, Хевада халқ революцияси ғалабасининг умумий социал-иқтисодий негизлари ҳам кўрсатиб берилган.

Монография қатор камчиликлардан ҳам холи эмас. Масалан, унда «хонликнинг иқтисодий турмушида қадимги Хоразмнинг турклашган авлодлари — сартлар муҳим роль ўйнади» (16-бет) деган хато фикр айтилади. Ундан ташқари автор ўз китобида қатор ҳужжатларни бутунлигича мисол қилиб кўрсатади-ю, лекин уларга тегишли изоҳлар бермайди. Шунингдек, китобда Ўрта Осиё хонликларини босиб олишда Англия билан Россиянинг ўзаро рақобати масалалари устида батафсил тўхтаб ўтилмайди. Қатор стилистик хатолар ва қайтариқлар ҳам учраб туради.

Аммо бундай камчиликлар мазкур монографиянинг умумий қимматини пасайтирмайди. О. Содиқовнинг монографияси мутахассислар эътиборини жалб қилиб, уларда катта қизиқиш уйғотади.

Р. ШАРАФУТДИНОВ,
тарих фанлари кандидати.

* **Садыков, «Экономические связи Хивы с Россией во второй половине XIX — начале XX в. в».**

ҲАМИША БАҲОР

Олмазор кўча, проезд «Ҳаёт», тупик Янгилик, уй № 3. Тошкент шаҳар ёш табиатшунослар станцияси.

Шипдай эшикни тортиб ичкари кирдик. Залнинг икки тарафини тувакдаги гуллар безаб турипти, деворда фото-суратлар. Унда ўқувчиларнинг тажриба участкаларидаги ҳар хил тўгарак ишларидан намуналар акс эттирилган.

Станциянинг бош методисти Бофо Миралиев тўгарак ишлари билан таништирди. Мана, бу хонада кўргазма ташкил қилинган экан. Бир томонда паррандачилик, қуёнчилик бўлими ишидан намуналар, яна бир томонда сабзавотчилик, моҳир қўллар, ипакчилик, пахтачилик бўлимларининг ўқувчилар қўли билан тайёрланган кўргазмани томоша қилдик.

Бу даргоҳда ҳозир 12 та тўгарак ишлаб турипти. Ҳар бир тўгаракка 40 дан ортиқ ўқувчи қатнашади. Тўгарак аъзолари ҳам машғулотларга иштирок этишади, ҳам амалий ишлар билан шуғулланишади.

Сабзавотчилик тўгараги аъзоларининг тажриба майдони айниқса эътиборимизни тортди. Тўгарак раҳбари Сулаймон Мусаев тўгарак аъзоларининг пахтачилик устидаги тажрибалари ҳақида ҳам завқланиб гапирди:

— Мана, етиштирган ҳосилимиз, очилиб турган бир даста ғўзани қўлига эҳтиётлик билан олиб, сўзида давом этди у, — бу пахта устида эса тажриба ўтказамиз.

Сулаймон ака ёшларни зироатчиликка бўлган интилишлари станцияда қилинаётган бир қатор ишлар ҳақида гапирар экан, банкаларда мариноват қилинган, биттаси нақ пиёладай келадиган помидорларни кўрсатиб:

— Бу йил помидорнинг 18 хил навини экиб, тажриба қилиб кўрдик. Буни «Золотая королева» дейдилар. Чанглатиш натижасида дурагай навини ҳам яратдик. Бақлажоннинг эса 5 хил нави бор. Бундан ташқари 5 хил нав карам, 3 хил нав лавлаги, болгар гармдориси ҳам етиштиряпмиз.

Ёш деҳқонларнинг ишлари кишини қувонтирарди. Ниҳоят, улар нинг қўшниси — қуёнчилик бўлимига ўтдик. Бу ерда бизни Анна Демьяновна Пожарская қарши олди ва турли зотдаги қуёнлар билан таништирди.

— Буни «Ангорская пушинка» дейилади. Оғирлиги 4 килограммча келади. Буларни мунтазам парваришлаётган мана шу кичик чўпонлар, — болаларга меҳр билан боқиб, сўзида давом этди у. — Тошкентдаги 90-мактаб ўқувчиси Жалол Турсунов, Ҳидоят Ҳакимова, 17-мактаб ўқувчиси Оля Липунова, 120-мактаб ўқувчиси Неля Калипкина ва бошқалар тўгарагимизнинг актив аъзолари.

Станцияда гулларнинг хили кўпки, кўзингиз қамашиб кетади. Ҳаммасининг номини эсда сақлаб қолиш қийин. Аммо шу гулларнинг ҳамиша ҳамроҳи бўлган Асяхон Ҳалимовага узоқдан кўрсатиб, қай хилини сўраманг, янглишмай дарҳол айтиб беради.

Станцияда ёш табиатшуносларни қизиқтирадиган кўпгина ишлар қилинмоқда. Ўқувчилар бу ерга қатнаб ҳам билим оляптилар, ҳам фойдали тажрибалар ўтказяптилар. Станция ўқувчиларда ҳам билимга, ҳам меҳнатга муҳаббат уйғотмоқда.

Ф. УСМОНОВА,
ТошДУ студенти.

Бу фотолавҳалар ёш табиатшунослар станциясида олинган. Уларда станцияда ишлаб турган турли тўгараклардаги қайноқ ҳаёт акс эттирилган.
А. Абалян фотолари.

ЛИРИК ШЕЪРЛАР

БОҒ ЎРТАСИ ШОҲСУПА

Боғ ўртаси шохсупа,
Сиз ундан ўтганмисиз.
Бир дам қувнаб оҳиста,
Завқини тотганмисиз?
Боғ ўртаси шохсупа,
Кўп нашъали оқшомлар.
Кўкдан сепар ой упа,
Дилда тошар илҳомлар.
Боғ ўртаси шохсупа,
Ариқ ўтар ёнидан.
Илк бор сени Шоҳиста
Шунда кўрдим, жонидан!
Боғ ўртаси шохсупа,
Шўх қизлар анжумани.
Ёр қалбга бўлдинг шифо,
Тарқади дил тумани.

ҲУЗУРИНГГА...

Ҳузурингга йўл олдим тағин
Дийдорингга тўлй, деб жонон.
Яқинлашса хуш висол чоғи
Чекинаркан узлатга ҳижрон.
Ёрирмиди шунчалар йўлим,
Сен боқмасанг зар фонус бўлиб.
Ёрирмиди шунчалар дилим
Товланмасанг бир товус бўлиб.

БУЛБУЛ ШЎХ КУЙЛАЙДИ...

Булбул шўх куйлайди, гул
тебранади,
Ғунчанинг юзига югуради қон,
Бу ҳолдан қушчанинг бағри
ёнади,
Ишқидан бошлайди янги бир
достон.
Куй айтиб, куй айтиб толиққан
чоғи
Уйқу оғушига олади уни.
Ҳатто тушида ҳам кулиб ёноғи
Қалбида очилар севги тугуни.

РУБОБ

Муҳаммаджон МИРЗАЕВГА.

Сенинг куйларингга ошиқман
рубоб,
Янграсанг эрийман мисоли симоб.
Сеҳрлаб қўйибсан мени бутунлай,
Бир кун тингламасам бўламан
хуноб.

ҲАЁЛЛАРИМ БОР...

Минай десам тагимда от йўқ,
Учай десам қўша қанот йўқ.
Аммо учқур хаёлларим бор,
Бусиз ўзи менга ҳаёт йўқ!

Хайриддин САЛОХ.

ТОШКЕНТ ЯНГИЛИКЛАРИ

МЕҲНАТКАШЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Шота Руставели кўчасида қад кўтараётган бу бинога қурувчилар алоҳида ихлос қўйишяпти. У турар-жой ҳам эмас, магазин ҳам. Тошкентда ҳали бўлган эмас бунақаси. Москва, Ленинград, Рига ва Киевдагина ишлаб турибди. улар. Номини «Ломбарт» деб аташяпти. Хўш, «Ломбарт» корхонаси ходимлари кишиларга қандай хизмат кўрсатишади?

Айтайлик, сиз оилангиз билан Иттифоқимизнинг хушманзара шаҳарларидан бирига дам олгани отланмоқчисиз. Шунда «Ломбарт»га мурожаат этасиз. Унинг ходимлари уй-рўзғор асбобларингизни, қимматбаҳо буюмларингизни қабул қилиб олишади. Келгунингизча кўз қорачиғидек асраб беришади. Ёки сизга шу дамнинг ўзида 200 сўм пул керак. Қаердан топиш мумкин? Дарров «Ломбарт»га келинг. Пул ўрнига бирор буюмингизни гаровга қўйсангиз бас, улар ҳожатингизни чиқаришади.

Пойтахтимизнинг Полиграфия кўчасида ҳам уч қаватли яна бир бино бунёд этиляпти. Асосий ишларни туғаллаб қўйилди. Ҳозир пардозлаш ишлари олиб борилмоқда.

Бинонинг биринчи қаватида пойафзал ремонти ишлари бажарилади. Иккинчи қават фақат аёллар хизматида бўлади. Косметиканинг барча турларидан фойдаланиш мумкин. Навбатдаги қаватда эса устахоналар жойлашади. Уй-рўзғор буюмлари шу ерда ремонтдан чиқарилади. Пойтахт аҳолиси янги маиший хизмат уйининг фойдаланишга топширилишини кутмоқда.

М. ЗАРИПОВ.

ЧЎНТАК КАЛЕНДАРИ

Яқинда «Ўзбекистон» нашриёти китобхонлар учун яхши совға ҳадя этди. Чиройли ва ихчам қилиб чиқарилган чўнтак календари кўпгина рангбаранг қизиқарли материалларга бой бўлиб, уни ёнда олиб юриш мумкин.

Календарда байрамлар, муҳим ва унитилмас воқеа кунлари, Ўзбекистон пойтахти ва область шаҳарларининг аҳолиси ҳақида маълумотлар берилган. Бундан ташқари чўнтак календарида энг йирик китоб магазинлари, меҳмонхоналар, театр, концерт заллари, кинотеатрларнинг адреслари ва телефон номерлари бор.

Календарнинг яна бир афзаллиги шундаки, унга ҳар кунги эсдаликларингизни ёзиб боришингиз ҳам мумкин.

Календарь 75 минг нусхада ўзбек ва рус тилларида босилиб чиққан. Уни К. Азиз жамоатчилик асосида тузган.

Н. ЖЎРАБОЕВ.

БОЛАЛАР ХОРИ

Пойтахтимиздаги 70-мактабда кечқуринлари ашула машғулотлари ҳам ўтказиладиган бўлиб қолди. Уларга мактаб ўқувчиларидан ташкил топган хор коллективлари иштирок этишяпти.

Бу ёш ҳаваскорлар яқиндагина ташкил этилган республика болалар хорининг аъзоларидир. Болалар хори пойтахт композиторлари ташаббуси билан иш бошлади.

Ҳозир унга 60 дан ортиқ ўғил-қиз аъзо. Улар хормейстр М. Умаров раҳбарлигида «Доно Ленин бобомиз», «Куйланг, болалар!», «Жажжи космонавт» деган хор асарларини ўрганишмоқда.

С. Юдаков, М. Левиев, Ф. Назаров, Ғ. Қодиров ва бошқа композиторлар республика болалар хори репертуарини бойитиш мақсадида янги асарлар устида ишлашяпти.

ЮЗ КАТАКДА

Юз катакли шашка бўйича мамлакат XI чемпионатининг қатнашчилари мусобақаларнинг ярмини тугатдилар.

Мусобақа пешқадами ригалик халқаро мастер А. Андрейко самарқандлик Т. Қосимов устидан осонликча ғалабага эришди ва москвалик В. Агафонов билан бўлган учрашувда ярим очкони қўлга киритди. Ҳозир унинг ҳисобида 11 имкониятдан 9 та очко бор. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ўнта турда энг яхши натижага эришган спортчи учун мукофот таъсис этган эди. Бу соврин А. Андрейкога тегди.

Москва вакили, спорт мастери М. Галкин иккинчи ўринда боряпти. У 7 та очко тўплади. У сўнгги турларда калининлик Н. Сретенский ва москвалик Б. Шкиткин билан бўлган учрашувларни дуранг натижа билан тугатди. Л. Слободский (Харьков), В. Каплан (Киев), В. Агафонов (Москва), Б. Шкиткин (Москва), М. Корхов (Одесса) ва С. Маншин (Ленинград)лар 6,5 тадан очкога эга.

Ўзбек шашкачилари кейинги турларда муваффақиятга эришаолмадилар. В. Раппопорт Степанов билан бўлган ўйинда дурангга эришиши мумкин эди. Бироқ у кўпол хатога йўл қўйди ва енгилди. Бугунгача С. Давидов ҳисобида 5,5, В. Раппопорт ҳисобида 4,5 очко бор. Т. Қосимов ва Е. Черкасскийлар эса 3,5 тадан очкога эга.

П. КОНОВАЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

3 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**. 18.20 — **Пионерлик ишлари** (мактаб ўқувчилари учун). 18.50 — КПСС XXIII съездини муносиб кутиб олайлик. **Қишлоқ хўжалик ходимлари учун.** 19.05 — **Раис** номли бадиий фильмнинг 2-серияси.

20.15 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 20.20 — **Телевизион янгиликлар.** 20.35 — Қизиқ учрашувлар. **Сенинг хоббинг.** 21.25 — **Маргарита Володина билан учрашув.** 22.15 — **Бель канто** (Италия операси тарихидан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Ҳаёт йўлини танловчи ўсмирга.** 18.35 — **Тошкент янгиликлари.** 18.45 — **Ленинград рассомлари виставкасида.** 19.05 — **Занжир реакция** (бадиий фильм). 20.35 — **Дўстлик ва меҳнат байрами** (ҳужжатли фильм).

Ўзбек тилида: 20.55 — **Тошкент янгиликлари.** 21.10 — **Асрлар оша** (телефильм). 21.30 — **Сўзсиз қўшиқлар.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/XII да **Хоразм қўшиғи**, 4/XII да премьера **Коппелия.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/XII да **Сарвқомат дилбарим**, 4/XII да **Қотил.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 3/XII да **Нодира**, 4/XII да **Тошболта ошиқ.**

КИНО

Утда тобланганлар — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12 ва 2 да).

Балли, ҳамшира! — «ЎЗБЕКИСТОН», «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Дайди (1 ва 2-серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). НАВОИЙ номли (кундуз соат 1 яримда), «МОСКВА» (кундуз 12 ва 3 да), «ИСКРА» (3-залда кундуз 5-10 минут ва кеч 8 яримда).

Қоидасиз ўйин — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ойдин саҳифа — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Бу телба дунё — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6-15 ва 9-15 минутда).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
3, 4 декабрда
ҲИНДИСТОН
МАНИПУР РАҚС ТРУППАСИНИНГ
КОНЦЕРТЛАРИ

Труппа раҳбари — **Сингхайит.**

Концерт кеч соат 7 яримда бошланади. Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан ва район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
4 декабрда
„Юность“
ЦИРК КОЛЛЕКТИВИ,
қизиқчилар группаси
совет цирки усталарининг
ГАСТРОЛИ

Кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ОЛМАЛИҚ УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ ТРЕСТИГА
конвойлар (ишбайга), 1, 2-категория **ошпазлар**
КЕРАК

Қабул қилинганлар ётоқ билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Олмалиқ шаҳар, Ленин кўчаси, 38-уй, кадрлар бўлими.

Морозов проезд, 6/7-уй, 45-квартирада турувчи **Абдулла Омонов**нинг Чилонзор массив, 10-г сектор, 59-уй, 26-квартирада турувчи Альбина Михайловна Тугучевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район халқ судида кўрилади.

Қизил Қўшин кўчаси, Ўратепа проезд, 7-уйда турувчи **Турсунбек Тўлаганов**нинг шу уйда турувчи Мамлакат Тўлагановадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Максим Горький кўчаси, Ҳунарманд проезд, 21-уйда турувчи **Абдукарим Мажидович Юсупов**нинг шу уйда турувчи Муқаддас Неъматовна Абдуллаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

ҲИНДИСТОНДА ЎНБЕШ КУН

Яқинда республикамиз спорт делегацияси дўст Ҳиндистонда бўлди. Ўзбекистон енгил атлетикачилари Ҳиндистон терма командаси билан ўртоқлик учрашувлари ўтказди. Бу учрашувлар икки халқ дўстлигининг ёрқин намойишига айланиб кетди. Қуйида ўзбек спортчилари делегациясининг бошлиғи Ўзбекистон Давлат физкультура институтининг ректори ўртоқ Р. Исмоиловнинг сафар таассуротларини босамиз.

Ўзбек халқининг ҳинд халқи билан алоқалари, бу икки халқ тақдирининг муштараклигини қадим-қадим замонлардан кўриш мумкин. Бу яқинлик мўғул босқинчилиги давригача ўзбеклар ва ҳиндлар ўртасидаги савдо муносабатлари ва маданий алоқаларда кўринади. Халқларимиз тақдирини мустамлака қарамлиги тарихи ҳам янада яқинлаштиради. Маълумки, ўзбек халқи буюк ҳинд халқи каби ўтмишда қарам бўлиб келган эди. Туркистон чоризм томонидан босиб олингунга қадар ҳам ўзбек халқининг тақдири патриархал-феодал ўтмиш шароитида ҳинд халқи тақдирига ўхшаб кетарди. Ҳозирги кунда ҳам барча совет халқи каби ўзбек халқининг манфаатлари ҳинд халқининг тинчлик, тараққиёт ва ер юзидаги барча халқлар ўртасидаги дўстликка бўлган интилишлари билан мувофиқ келади.

Бизнинг мамлакатларимиз империализм ва мустамлакачилик, янги жаҳон урушини очишга қарши, миллий мустақиллик ва барча халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш учун курашда бир сафдадирлар. Бунга биз Ҳиндистонда бўлган вақтимизда яна бир бор ишонч ҳосил қилдик. Бизни ҳамма жойда буюк Советлар мамлакатининг, тинчлик ва тараққиёт байроқдорининг вакиллари сифатида кутиб олишди.

Ҳинд халқи мустамлака қарамлиги шароитида спорт билан шуғулланиш имконидан маҳрум эди. Бунинг учун моддий шароит ҳам, кадрлар ҳам, жисмоний тарбиянинг маълум системаси ҳам йўқ эди. Асримизнинг XX йилларигача ҳинд спортчиларининг халқаро мусобақаларда қатнашганлиги ҳақида сўз ҳам бўлиши мумкин эмас. Фақатгина 1920 йил Антверпенда бўлган олимпиадада буюк ҳинд халқи атиги икки енгил атлетикачиси билан қатнашган эди. 1924 йил Париж олимпиадасида эса саккиз ҳинд иштирок этган. Ҳар қандай қийин шароитда ҳам олимпиада ғоялари Ҳиндистон бўйлаб тарқала бошлади. Спортнинг ажойиб пропагандистлари доктор Ноэран ва жаноб Х. С. Букнинг куч-ғайрати билан 1927 йилда Ҳиндистон Олимпиада Ассоциацияси вужудга келди. Мамлакат ва айрим штатлар чемпионатлари икки йилда бир марта ўтказила бошланди. Бунинг натижасида Ҳиндистон кўпгина спортчиларни кейинги олимпиадаларга юборишга муваффақ бўлди.

Мамлакат мустақилликка эришишига яқин, 1946 йилда Бангалор шаҳрида Ҳиндистон ҳаваскорлик енгил атлетика ассоциациясининг ташкил этилиши енгил атлетиканинг ривожланишида, шубҳасиз, бурилиш ясади. Бу ассоциация мамлакатда енгил атлетикани оммавийлаштириш учун ташкил қилинган эди. Бироқ у ўт устида хоккей ва футбол каби мамлакат мустамлака қарамлигидан озод бўлгандан сўнггина сезиларли даражада ривожлана бошлади. Ҳиндистон тарихида биринчи марта Патиал шаҳрида махсус спорт институтининг вужудга келтирилганлиги мамлакат спорт ҳаётида йирик воқеа бўлди.

Буларнинг ҳаммаси ҳинд атлетикачиларининг 1952, 1956 1960 ва 1964 йиллардаги олимпиадаларда қатнашиб, яхши натижалар кўрсатишларига имкон берди.

Эндиликда мамлакатда спорт ҳаракатининг ривожланишига давлат ҳам катта ёрдам бермоқда. Бу ҳаракатга Ҳиндистон маориф министрлиги раҳбарлик қилмоқда.

Ўзбекистон енгил атлётикачиларининг Ҳиндистонга сафари ўзбек спортчиларининг бу мамлакатга биринчи визити эди. Бу сафар Умумҳиндистон енгил атлетика ассоциациясининг Ҳиндистон миллий терма командаси билан дўстлик учрашувлари ўтказиш учун қилган таклифи туфайли амалга ошди. Бизнинг делегациямиз составида 20 киши бор эди. Дўст мамлакатда бўлган 15 кун мобайнида спорт учрашувлари ўтказиш билан бирга ҳинд халқининг ҳаёти билан танишиш шарафига ҳам муяссар бўлдик, ҳинд спортчилари билан ўз билим ва тажрибаларимизни ўртоқлашдик. Энг муҳими шу бўлдики, ўзбек физкультурачилари ичида биринчи бўлиб дўстларимиз билан спорт алоқалари ўрната олдик ва халқларимиз ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш ишига ҳиссамизни қўшдик.

Делегациямиз спорт мастерлари С. Арзуманова, О. Левоненко, Н. Мажидова, Г. Скалозубова, В. Ситников, Г. Кутянин, И. Чувилин, Г. Майборода, Г. Некрашевич, Ш. Шарипов, мастерликка кандидатлар Р. Бабич, В. Храмов, В. Чикмарев, В. Нечаев, Ю. Савельев ва биринчи разрядли М. Қосимова, В. Ломакинлардан иборат эди. Бу спортчилар Бутуниттифоқ мусобақаларида бир неча бор республикамиз шарафини ҳимоя қилишган, Ўзбекистоннинг чемпионлари бўлиб, рекордлар қўйишган.

Биз ҳинд атлетикачиларининг 100, 200, 400, 800 метр масофаларга югуришда, 4х100 ва 4х400 метр эстафетали югуришда кучли эканлигини яхши билардик. Шунинг учун ҳам дўстлик учрашувлари олдидан пухта тайёргарлик кўрдик.

Совет Иттифоқи, Эрон, Ҳинд океани осмонида 9 соатдан ортиқроқ парвоз этгач, Ҳиндистон пойтахтига қўндик. Ажойиб мамлакатда бўладиган қизғин учрашувлар ҳақида ширин ўйлар билан бўлиб 7000 километрлик осмон йўлини бир лаҳзада босиб ўтгандек бўлдик.

Бизни Деҳлидаги Палант марказий аэропортида Совет элчихонаси ходимлари билан бирга Умумҳиндистон енгил атлетика ассоциациясининг бош секретари Прим Кумар Матхур, спорт жамоатчилигининг жуда кўп вакиллари қувонч билан кутиб олдилар. Мезбонлар одатга кўра бизнинг ҳар биримизга гулчамбарлар кийгизишди. Жуда кўп журналистлар ва кино-фото репортёрлар ўраб олишган эди. Уларнинг ҳаммаси делегация состави ҳақида қизиқиб сўрар, бўлажак учрашувлар ҳақидаги фикримизни билишни истарди. Биз ҳинд дўстларимизга Совет Ўзбекистонидан қизғин салом олиб келганлигимизни айтдик. Меҳмондўст халқ пойтахтида бўлган биринчи учрашувдаёқ ўзимизни юракка яқин кишилар орасига тушиб қолганимизни ҳис қилдик. Бизни «Жампад» меҳмонхонасига жойлаштиришди.

Бироз дам олгач, атлетикачиларимиз Деҳлининг тарихий жойлари бўйлаб экскурсияга чиқдилар. Кўплаб саройлар, эҳромларни кўрдик, Жавоҳарлал Неру жасади куйдирилган жойга бордик. Буюк ҳинд халқининг архитектура ва меъморчилик соҳасидаги ижоди ўзининг гўзал ва нафислиги билан ром этади кишини. Улар улуғ ҳинд халқининг қадимий юксак маданиятидан далолат беради.

Шу куниёқ биз Умумҳиндистон енгил атлетика ассоциация вакиллари билан учрашувларни ўтказиш программаси хусусида келишиб олдик. Мамлакат енгил атлетикачилари миллий терма командаси билан тўртта шаҳарда икки кундан мусобақалашишга келишдик. Эртасига самолёт бизни мамлакатнинг жанубига — Мадорас шаҳрига олиб келди. Бу ерга келгунимизча Ҳиндистон республикаси президенти Радха Кришнаннинг йўллаган мактубидан хабардор бўлдик. Бу мактубда президент жумладан шундай ёзган эди: «Мадорасда бўладиган ҳинд-рус атлетикачилари учрашувига энг яхши истакларимни йўллайман. Мен ишонаманки, бу учрашув бизнинг ҳинд спортчиларимизга спорт соҳасида маҳоратга эришган рус дўстларимиздан ўрганишга ёрдам беради. Рус меҳмонларни қизғин табриклайман». Биз, албатта, Ватанимиз спорти муваффақиятига берилган бу юксак баҳо билан фахрланиб, ҳурматли президентнинг самимий табригидан мамнун бўлдик.

(Давоми бор).

Суратда: ўзбекистонлик спортчилар Деҳли аэропортида.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосарлари — 25885, 26232. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши — 25811, Саноат, транспорт ва қурилиш, ахборот ва спорт бўлимлари — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 02482. Индекс 64969. Нашр. № 1903.